

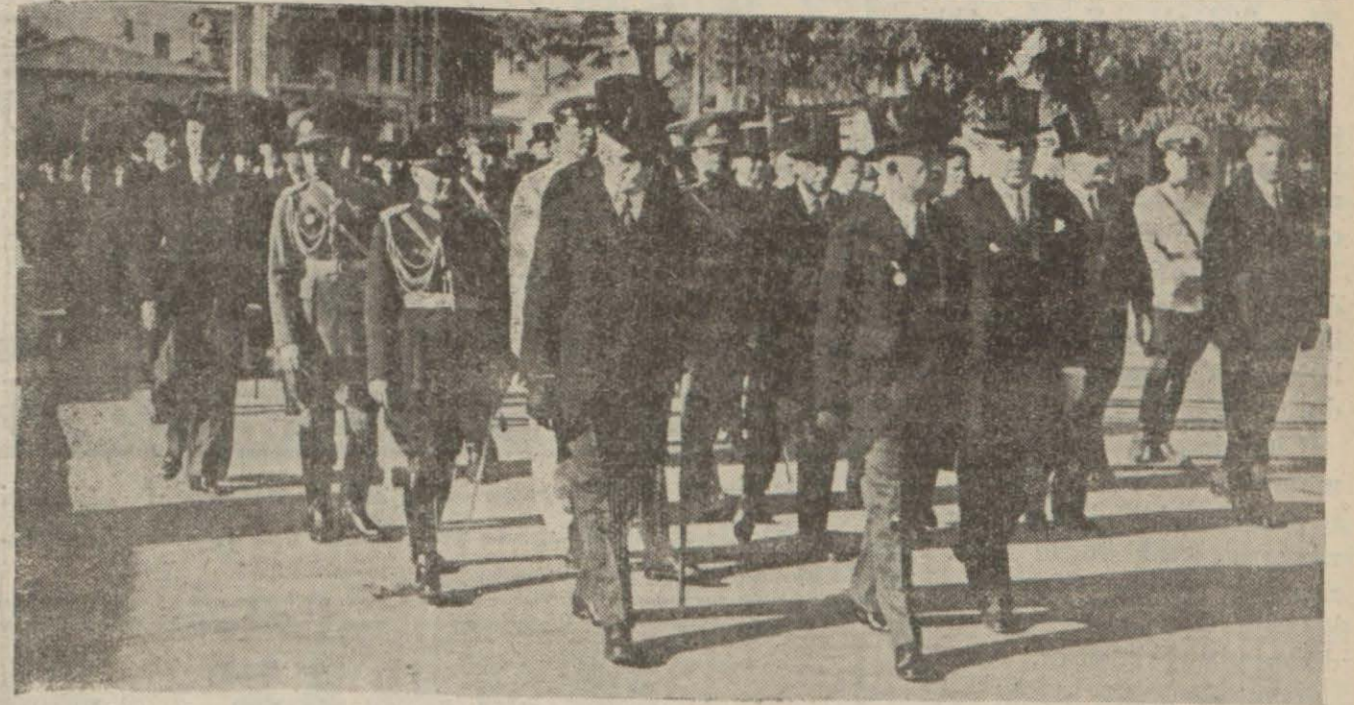

İngilizler Fransaya büyük bir ihraç teşebbüsü yaptılar

Harekât dokuz saat sürdü

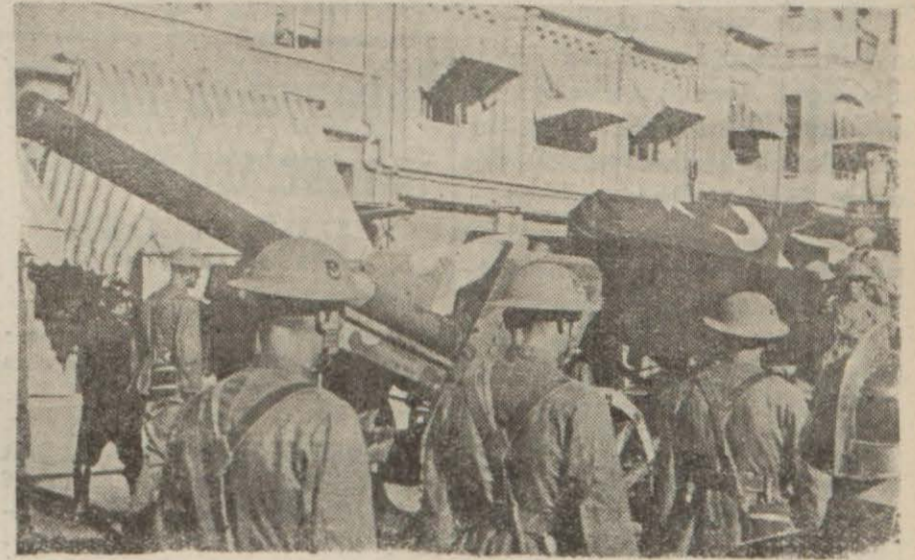

İngiliz kuvvetleri tarafından St. Nazaire ve Boulogne yarı-
sınan küçük ölçüde çıkarma hareketlerinden sonra tebliğ-
lerden anlaşılacağı üzere Dieppe havalsine daha geniş bir
ölçüde yeni bir akın yapılmışır. Resimler kralın İskoç
yada bir ziyareti esnasında, akınçı müfrezeleri tarafından
yapılan çıkarma tecrübelerini göstermektedir.

Doktor Fikri Tüzer'in cenaze töreni

Doktor Fikri Tüzerin cenazesinin geçen Pazartesi günü merasimle kaldırıldığı yazılmıştır. Yukarıda resimde Milli Şef, Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda, Başvekil Şükrü Saracoğlu ve vekiller cenazeyi takib ederlerken görülmektedir. Kenarda cenaze top arabasında.

Birliklerin lağvı rivayeti asılsız

Ticaret Vekilinin bilâkis ithalât ve ihracat birlikleri - nin takviyesine uğraştığı bildiriliyor

Son günlerde, şimdiye kadar tebliğ işlerini yapan ithalât ve ihracat birliklerinin lağvedileceği ve tevzi atın serbest olarak yapılacağı hakkında bazı rivayetler dolaşmakta idi.

Dün birliklerde yaptığımız tahkikatı göre Ticaret Vekili şehrimizdeki tetkikleri esnasında birliklerin lağvı değil bilâkis birlikler arasında (Devamı 4/1 de)

Ticaret Vekilinin Bursa tetkikleri

Vekil ticaret sanayi erbabile uzun müddet görüştü

Bursa 19 (Hususi) — Ticaret Vekili doktor Behçet Uz beraberlerinde Toprak Ofisi alım işleri müdürü olduğu halde bugün Mucanya yolile halkın coşkun teza- (Devamı 5 inci sayfada)

Adana toprak ofisinde 10 bin lira zimmetine geçiren şef tevkif edildi

Adana 19 (Hususi) — Adana Toprak Ofis şefi Suad Gürlerin ofis kasasından 10 bin lira zimmetine geçirdiği tesbit edilmiş, suçlu tevkif edilmiştir. Mübayaâ işlerinde de suiisti-maller olduğu sanılıyor. Tahki-kata devam edilmektedir.

Sonbahar, bu sene erken mi gelecek?

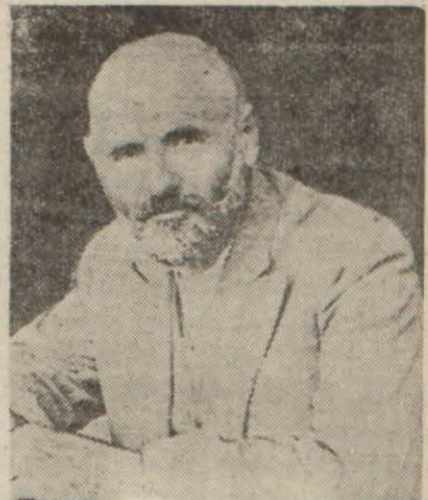
Profesör, Fatih: "Daha yazın ortasındayız, telâş etmeyin!," diyor

Henüz Ağustosun ortalarında bulunmamıza rağmen son birkaç gün içinde havalardan birdenbire bozmuş ve hararet derecesi düşmüştür.

Şiddetli bir şimal rüzgârı ile gündür kısa fasillarla devam eden yağmur, bu kabil mevsim sürprizlerine âşina olan İstanbullulara, bu yıl Sonbaharın pek erken geleceği hissin vermektir.

Dün bu âni hava değişikliği etrafında malûmatına müracaat ettiğimiz Rasadhane Müdürü Profesör Fatih bize şu izahatı vermiştir:

«— Ağustos ayında şimal rüzgârının bu derece kuvvetli ve hâkim olduğu nadirdir. Bu şiddetli rüzgâr- (Devamı 4/1 de)

Profesör Fatih

Yeni bir memleket derdi

"Kumar mücadelesine en az frengi mücadelesi kadar ehemmiyet vermeli,"

Yusuf Ziya Ortaç: "Kumar dün içtimâi suçlardandı, bugün içtimâi gururumuzdan biri oldu," diyor

Bilhassa yüksek tabakayı saran ve daha aşağı tabakalara da sirayet tehlikesi gösteren kumar iptilâsı etrafında münevverlerimiz arasında açtığımız anket, yerinde bir alâka ve hassasiyetle karşılandı. Fikirlerine müracaat ettiğimiz bütün münevverleri, mevzu üzerinde hassas, sinirli ve hararetle buluyoruz.

Anketimize bugün de şair Yusuf Ziya Ortaç cevap veriyor.

● Yusuf Ziya Ortaçın fikirleri:

«— Kumar, bugün coğrafi sınırlar ile tam bir memleket meselesidir. Salondan mahalle kahvesine, mahalle kahvesinden hapishane koğuşuna kadar: Serse zileri arasındaki bit yarığını, hayatta olmayan bir kumar edebiyatı sanmayınız!

Kumar, dün içtimâi suçlar - (Devamı 4/1 de)

Yusuf Ziya Ortaç

General diyor ki:

Dieppe akını bir istilâ hareketinin başlangıcı olamaz!

[«Son Posta» nun askerî muharriri yazıyor]

Duman çıkan yerde az çok bir ateş vardır. düsturu bu defa da yerini buldu ve Bay Çörçilin Moskova görüşmelerine iştirak ettiği bu görüşmeler hakkında nesredilen resmi beyanname ile tahakkuk etti.

Acaba, B. Çörçil Sovyetlerin ısrarla talep ettikleri ikinci cephenin teferruatını tesbit için mi, yoksa bunun için biraz daha sabır gösterilmesi hususunda Bay Stalini ikna için mi Moskova'ya gitti?

Biz ikinci ihtimali daha varid görmekteyiz. Eğer İngiliz - (Devamı 4/1 de)

Almanlara göre

İngilizlerin taarruzu akim kaldı

1,500 esir alındı, 7 gemi batırıldı 28 tank tahrib edildi

Alman deniz kuvvetleri de harekâta iştirak ettiler

Berlin 19 (A.A.) — Alman orduları başkomutanlığının hususî tebliği:

İngiliz, Amerikan, Kenadalı ve de Gaulle'cü kıt'alarından mürekkep bir tümen kadar asker (Devamı 5 inci sayfada)

Askerî vaziyet

Kafkas harekâtı bize Rusyada harbin bu kış da süreceğini gösteriyor

Almanlarla müttefikleri eğer Sovyet ordularını kısa kadar hesap harici edebilecek bir durumda bulunsalardı belki de Kafkasyanın işgalini tamamlamak temayülünden kendilerini alakoyarlardı.

Yazan: Emekli General K. D.

Büyük Don kavsının şimal kıvrımındaki ve Sovyetlerin gündenberi Kletskaya diye yâdettikleri Don nehri garb sahilindeki Sovyet köprübaşı mevzii birkaç gün evvel yarılmış ve Almanlarla müttefikleri bu suretle bütün imdadınca Don nehri garb sahiline taşmışlardır ve bu köprübaşı arazi kısımlarında temizleme hareketleri icrasına başlamışlardır.

18 Ağustos tarihli Alman tebliği 15-17 Ağustos günleri yapı-

lan bu temizleme hareketleri neticesinde 12,800 esir alındığını ve 47 tankla 252 muhtelif topun tahrib edildiğini bildirdiği gibi 19 Ağustos tarihli Alman tebliği de 11-17 Ağustos günleri arasında Voronej nuntakasında vukua gelen muharebelerde Sovyetlerin, kesif kütleler halinde yaptıkları taarruzların intaç ettiği fevkalâde zayıftan başka 2561 esir ile 501 tank vesaire kaybettiklerini bildirmektedir. (Devamı 4/1 de)

İngilizlere göre Akıncılar hedeflerine vardılar

72 Alman uçağı düştü, 100 uçak tahrib veya imha edildi

İngiliz'er 95 uçak kaybettiler 21 pilot kurtarıldı

Londra, 19 (A.A.) — Kombine hareketler umumi karargâhı, bu sabah aşağıdaki tebliği neşretmiştir: Bugünkü Çarşamba günü sabahın ilk saatlerinde işgal altındaki Fransada Dieppe bölgesine bir akın ya- (Devamı 5 inci sayfada)

Tebliğlere göre doğuda vaziyet

Kafkasyada baskı devam ediyor

Voronej çevresinde Almanlar muhtelif tarihlerde 2561 esir aldılar

Sovyet kıt'aları yeni mevzilere çekildiler

Berlin 19 (A.A.) — Alman orduları başkomutanlığının tebliği:

Alman ve Slovak kıt'aları Kafkasyada birçok yol güçlüklerini ve dağlık arazide mayınlı tarlaların zorluklarını başarılarak ce- (Devamı 5 inci sayfada)

Hergün

Dieppe hareketinin
Hedefleri ve neticeleri
Neler olabilir?

Ekrem Uşaklıgil

İngiliz ordusu Fransız sahilinde karaya asker çıkardı.

The Economist mecmuası İngiliz ordusunun karaya asker çıkarmasının, çıkardıktan sonra muvaffak olmasının neye bağlı olduğunu düşünmüş, incelemiştir.

— «Atlantiğin öbür tarafında çok iyi teçhiz ve çok iyi talim edilmiş Amerikan kuvvetlerine kat'i lüzam vardır, diyor.

City'nin ağır başlı mecmuası memnun olabilir.

Fransız sahilinde karaya çıkarılmış olan askerin bir kısmı Amerikalı, bir kısmı Kanadalı, bir kısmı da De Gaul'un devşirebilir kullarından Fransızdır.

İçlerinde İngiliz hiç mi yok?

Elbette vardır, hem de epeyce vardır. Fakat Londradan gelen ilk telgraf önce Amerikalıyı, Kanadalıyı, Fransızı zikretmiş, İngiliz kit'alarına aid tefsilatı hiç şüphesiz sonradan verilecektir.

Amerikalı, Kanadalı, Fransız ve İngiliz ne olursa olsun Fransız sahilinde Dieppe şehrinin iki kenarından kıyıya çıkmış olan kuvvetlerin gerek kemmiyet, gerek keyfiyet itibarile epeyce mühim olduğunu, ehemmiyetinin ilerde belki de artacağını görüyoruz.

Çıkarma kuvvetlerinin büyük deniz ve hava birlikleri ile korunmaları, piyadeden başka tank kit'alarını da ihtiva etmeleri, bir iki saatlik bir sinirlenme dirme gayesini takib ederek tertib edilmiş olmaktan çok uzak bulunduğunu gösteren ilk delildir.

Bununla beraber hâdiseyi haber veren İngiliz radyosunun ilk kaygusu:

Bu hareketin bir Avrupa cephesinin kurulması ile ilgili olmadığını anlatmak oldu.

Hakikatte biz de bu kanaatteyiz. Fakat büyük deniz ve hava birlikleri ile korunarak yapılan bu çıkarma hareketinin, tank kit'alarının da mevcudiyeti gözönüne alınacak olursa, basit bir tabiiye hareketinden ibaret bulunmadığı derhal anlaşılır.

Muhtelik, yahud mütefrik ordunun ilk maksadı Alman ordusunun müdafaa cephesinin kuvvetini yoklamak, ikinci maksadı mümkün olursa orada bir köprü başı kurmak, üçüncü maksadı Rusları az çok memnun etmeye çalışmaktır.

Bu vaziyette İngilizlerin bir istilâ teşebbüsünde bulunmadıklarını söylemelerini ric'at hatlarını emniyet altına alarak bir muvaffakiyetsizlik ihtimaline karşı Anglo-Sakson âlemini hayal sukutundan korumak arzusunun atfedebiliriz.

Adının muhtemel rehine namzedleri listesine kaydedildiğini öğrenen bir Fransız binbir zorluğu göze alarak İngiltereye geçmiş. Üç beş gün evvel bir İngiliz gazetesi ile konuşurken: — Fransız kıyısına ayak basacak olan her İngiliz ordusu bir değil, üç silâh taşımaktadır, zira Fransada Fransızlar arasında

Bestimli Makale:

Evvel ve sonra düşünmek meselesi

Çok geç ve çok güç gelen «aklı selim» Voltaire'in söylediği gibi budalalıkların arasında yer almasa bile faydasından yüzde doksan dokuzunu kaybeder.

Tekerleği kırılmış arabanın sahibi için sonradan keşfedilmiş şose, servetini kaybeden için sonradan düşünülmüş tedbir, yangından sonra hatırlanmış sigorta geç kalan için fayda vermeyen kıymetlerdir.

Şehir Haberleri

Almanya ve Fransa inhisarlarından mal talep ettiler

Önümüzdeki hafta içinde Fransaya külliyetli miktarda iyi cins tütün gönderilecek

Inhisarlar idaresi Avrupa hatlarının açılması dolayısıyla muhtelif Avrupa memleketleri ve bu arada bilhassa Fransa ve Almanya'dan ihracat teklifleri almağa başlamıştır. Teklifler idarece tetkik edilmekte ve uygun görülünce için müzakerelere girilmektedir. Bu cümleden olarak önümüzdeki hafta Fransaya külliyetli miktarda iyi cins tütün gönderilecektir.

İnhisarlar idaresi yerli şişe mantarı bulmaya başladı

Inhisarlar idaresi bira ve rakı şişelerine tapa olarak yerli mantarları kullanmaya başlamıştır. «Eğri» meşesi denilen meşe ağacının kabuklarından istihsal edilmeğe olan bu mantarlar şimdiki halde Ziraat Vekâleti tarafından mühendisler nezaretinde istihsal edilmekte, fakat istihsal miktarı senede ancak 100 tonu geçmemektedir. Halbuki inhisarlar idaresi Ziraat Vekâletine müracaat ederek senelik ihtiyacı için asgari olarak 200 ton mantarın idareye verilmesini istemiştir. İnhisarların bu teklifi Vekâletce tetkik edilmekte ve daha fazla istihsal için Adana havâlisindeki ormanlarda incelemler yapılmaktadır.

derhal iki kardeş bulacaktır, demişti.

Bu Fransız ister gerçekten mevcut olsun, ister propagandanın hayalinde vücud bulunmuş bulunmuş, sözlerinde hakikatin büyük bir hissesi vardır. Ve gerçekten İngiliz ordusu Fransaya ayak bastığı zaman bir kısmı Musevilerden, bir kısmı komünistlerden, bir kısmı da Fransızlardan ibaret olmak üzere mühim bir taraftar kütlesi bulabilir. Bu, Fransız halkı ve Fransa şehirleri için çok büyük bir tehliktir. Fransaya büyük, kanlı bir harbden daha geniş zararlar getirebilir.

Londrada Fransız halkına hitaben neşriyat yapan radyoyu idare edenler bu noktayı gözönüne almış olmaları, ki Fransız kıyılarına asker çıkarıldığını bildirir bildirmez derhal Fransız halkının sakin kalması lüzumunu ileriye sürmüşlerdir.

Harb ve ihtilâl zamanlarında itidal tavsiyelerinin ne kadar teşirsiz kaldıklarını bilenler için ihraç hareketinin ilk pilançosu şimdiden yapılabilir:

Bir kısım Fransız halkına çok yazık olacak.

Ekrem Uşaklıgil

Çemberlitaş sinemasındaki cinayetın muhakemesi başladı

Katil: «Sinemada karımla âşıkını bir arada yakalayınca kendimi kaybederek bu suçu işledim!», dedi

Bir müddet evvel Çemberlitaş sinemasında kıskançlık yüzünden işlenen bir cinayetin muhakemesinde dün başlanılmıştır.

Hâdisenin suçlusu Cemil karısını sinemada sevdiği Muzaffer isimindeki gençle yakalamış ve birdenbire tehevürle kapılarak tabanca ile üç el ateş etmek suretile rakibini ağır surette yaralamıştı. Bilâhare bıçakla da karısının üzerine hücum etmiş, fakat heyecandan bıçağı kınından çıkarmaya vakit bulamadığından, kadına bir şey olmamıştı. Muzaffer ise nakledildiği hastanede ölmüştü.

Bu hâdisenin duruşmasına dün başlanarak, suçlu Cemil mahkemede yapılan sorgusunda

vak'ayı tamamen itiraf etmiş ve demiştir ki:

«Vzifem dolayısıyla İzmirde gitmiştim. Orada, İstanbulda bulunan biraderimden bir mektub aldım. Kardeşim bu mektubunda karımın Muzaffer isiminde bir gençle yaşamağa başladığını yazıyordu. Bunun üzerine hemen İstanbulda geldim. Fakat, karımı evimde bulamadım. Âşığının adresini öğrenerek, ona gittim. Yuvamızı yıkmaması için, karımı terketmesini rica ettim. Fakat, o aldrısı bile etmedi, üstelik de bana: — «Haydi geç, git!» diye hakaret etti. Nihayet, bir Pazar günü onları başbaşa sinemada yakalayınca, kendimi kaybettim. Bu suçu işledim.» Duruşma, şahidlerin celbi için, talik edilmiştir.

Kocasının elinden karısını almıya kalkmışlar

Geçenlerde Vefada bir gece yarısı Ali, Ramazan, İbrahim isiminde 3 genç sinemadan dönen Hadim ve Ayşe isiminde bir karı kocanın yolunu keserek Hamidin elinden karısını almak istemişler, bu tecavüz karşısında şairan Hamid mütevacizlerin elinden kurtularak vak'ayı polise haber vermiş, ve suçlular hemen yakalanmışlar, Ayşe de ellerinden alınmıştır.

Dün 2nci ağırceza görülen bu davanın suçluları vak'ayı inkâr etmişler ve hiç bir şeyden haberdar olmadıklarını söylemişlerdir. Muhakeme şahidlerin celbi için başka güne bırakılmıştır.

İSTER INAN, İSTER INANMA!

Burhan Felek bir fıkrasını da diyor ki:

«Ben şahsan bandan bir buçuk ay evvel yani yasak devrinde gizli olarak kilosun 225 kuruştan turyağı almıştım. Bugün turyağın kilosun serbest olarak 240 kuruştur.

Peynir gelince: Bundan evvel tam yağlı birinci beyaz peynir (120), kaşara (195), taze teryağın birinci kalitesine de (380) kuruş fiat konmuştu ve bu fiatlarda her zaman mal bulunuyordu. Serbestlik başlayınca beyaz peynir 140, hattâ bazı yerlerde 160, kaşar peyniri 230 kuruş ve taze teryağı 4 liraya çıktı. Demek ki bizim tüccarımız bu serbestiyi suüstimal ediyor.

Halka kolaylık ve piyasada ucuzluk olsun diye tesis edilen bu usulü akamete uğratmak için ellerinden geleni yapıyorlar.

Artık bu macerada ne bakalları, ne sistemi muahaze edelim. Suçlu ortadadır. Bütün kuvvetile bu sistemleri akamete uğratmağa çalışan bir zümre vardır.

Ben, bu ithamlardan kurtulmak isteyen iki tüccarın çıkıp da:

— Affedersin efendi! Bizde böyle adam yoktur, demesini, yahud:

— Haklısın! İşte habahatiler! İçimizden attık! diye başgürmelerini bekliyorum. Nasıl var mısınız?»

İSTER INAN İSTER INANMA!

Ankaradan gelen ekmek karnesi sandıkları kırık

Alâkadarlar karneleri sayarak sandıkları teslim alıyorlar

Öğrendiğimize göre; Ankaradan şehrimize gönderilen karnelerden 17 sandığın kırık ve muhteviyatlarının dağılmış olduğu görülmüştür. Her hangi bir yanlışlığa meydan verilmemek üzere alâkadarlar, bu kırık sandıkları teslim alırlarken bir heyet önünde içindeki karneleri tadad ettirmeğe başlamışlardır. Keyfiyet bir zabıta tesbit edilecek netice bugün anlaşılacaktır.

Bazı mühim vilâyet merkezlerinde, mahsul alınma işi henüz sona ermemiş bulunduğundan Eylül, Teşrinievvel karnelerinden bir kısmı da buralara gönderilmiştir. İcab ettiği takdirde bu karneler orada kullanılacaktır.

Festival yağmurlu havalarda kapalı yerlerde yapılacak

Bu akşam Tepebaşı Halk Bahçesinde ve Yenikapı Mıncı Çakır Gazinosunda yapılacak oyunlar hava yağmurlu olduğu takdirde tehir edilecektir.

Buna mukabil bu akşam oyunlara Saray sinemasında devam edilecek ve tehir edilen saatinin ne zaman yapılacağı ayrıca ilân edilecektir.

Seferberlik müdürü Petürke kaymakamlığına tayin edildi

Bir müddet evvel görülen lüzum üzerine Dahiliye Vekâletince, Vekâlet emrine alınan eski İstanbul Seferberlik Müdürü Ekrem Gönen Petürke kaymakamlığına tayin edilmiştir.

Motörle kaybolan 15 Alman genci bulundu

Şehrimizde bulunan Alman kolonisine mensub 15 genç evvelki gün Galata rıhtımından kiraladıkları «Altınkaya» motörile limanda bir gezinti yapmağa çıkmışlardır. Bu gençlerin evvelki gece geç vakte kadar evlerine dönmeleri aileleri arasında bir endişe doğurmuş, hâdiseden zabıta ve liman idaresi malûmattar edilmiştir. Liman ve polis motörleri vasıtasile limanda yapılan bir araştırma sonunda gençlerin hava muhalefetine uğrayarak sahillerine sığındıkları anlaşılmiştir.

Düzeltilme

Dünkü sayımızda bir tertib hatası olarak, İstanbul şubat müdürü Suayip Boranın ismi, Muhtar Barın çıkıştı, düzeltilmiştir.

Sabahtan Sabaha:

Nesil bozuluyor!
Nerede o aslan
Yapılı delikanlılar?

Burhan Cahid

Ben daha görmedim. Millî oyunlar için İstanbulda toplanan zeybekleri, Karadeniz uçaklarını, Kastamonu Balıkesir delikanlılarını seyredenler söylüyorlar. Hemen hepsi ufak tefek ince yapılı, göz doyuramaz gençlermiş. Halbuki eskiden tatlı tatlı seyrettiğimiz bu oyunlarda aslan yapılı kahramanlar görürdük. Ve hemen hepsi iri vücudlu, yüzlerinden kan fışkıran erkekek güzeli delikanlılardı. Yalnız onlar değil, mahallebici çocuğu denilen İstanbul delikanlıları da öyle idi. Eskiden futbol ilk defa memlekette oynanırken sahaya çıkan sporcular kaleden kaleye top indirecek kuvvette, iri kıyım ve sağlam delikanlılardı. Gitgide şehirlî de, köylü de küçülmeye, çelimsizleşmeye başladı. İzmir efesi deyince gözönüne kaya gibi vücudlu, kartal bakışlı kahramanlar gelirdi. Trabzon uşağı deyince taşı sıkıca suyunu çıkarcak çelik parçası gibi yiğitler akla gelirdi. Hele orta Anadolunun o çınar gibi delikanlıları ne heybetli erkek güzelleri idi.

Şimdi futbol sahalarını bir düzine insan kozalağı dolduruyor. Ortamekteb, lise talebesine bakıyoruz, kızıl, erkekli insan kurusu gibi cılız, yalıncağ şeyler. Yüzler solgun, bakışlar cansız, hareketler çelimsiz. İtiraf edelim. Bu bakımdan yeni nesil biz düşünürüyor. Bunu bir memleket davası olarak ele almamız gerekir. Çünkü fidanlara bakmazsak ilerinin mahsulleri daha verimsiz olacaktır.

Neslin bu gerilemesi, bozulması neden?

İlk hatıra gelen hayat şartlarının değişmesidir. Türk mutfakındaki eski şöretini kaybetmiş. Türk yuvası eski sofrasını bırakmıştır. Anadolu çocuğunun içki, şehir çocuğunun da simit ve sandüviç berbad ediyor. Sonra şehirlinin bahçeli evini bırakıp yeni hayata uymak gayretile apartmanlara göç etmesi, sinemaların, eğlence yerlerinin ağır havası, simitle, sandüviçin istihsa kapaması, cemiyet âlemlerinin gençlik hislerini vaktinden evvel şahlandırması, içkinin ve her türlü keyif verici şeylerin daha geniş ölçüde kullanılması serbestisi şehirlî delikanlıyı farkına varmadan kemiriyor.

Bu gerilemenin, bozulmanın açık bir misali şudur: Dikkat ediyor musunuz, memlekette yıllardan beri güreş federasyonu pehlivan yetiştirmeye çalışıyor. Bulduğu güçlü, kuvvetli yiğitleri terbiye ediyor. Fakat kaç yıl var ki, hâlâ profesyonel güreş şampiyonu un Tekirdağlı Hüseyin, amatör güreş şampiyonu Çoban Mehmet'tir. Hâlâ bunların sırtını yetiştirecek bir pehlivan çıkamadı. Halbuki kuvveti ile dünyaya nam salmış Türk milleti bu kadar çalışmalardan sonra en aşağığı birkaç düzine Çoban Mehmet çıkarabilirdi. Üzerinde durulacak bir davadır bu!

İstanbul borsası

19/8/942 açılış - kapanış fiatları

CEKLER		
	Açılış ve Kapanış	
İstanbul	1 Sterlin	5.22
New York	100 Dolar	130.70
Genevre	100 İsviçre Fr.	30.365
Madrid	100 Peçeta	12.89
İstanbul	100 İsviçre Fr.	31.16
Bir altın lira		32.90
24 aylık bir gram külçe altın		440

Ehham ve Tahvilât

İkramiyeli % 5 933 Ergani	22.05
Sivas - Erzurum I	19.85
Sivas - Erzurum 2-7	20.—

TAKVİM		Ağustos	
Rumi sene 1358	20	Arabi sene 1361	
Ağustos 7	Perşembe	Hızır	
	Resmî sene 1942	107	
GÜNEŞ		İMSAK	
S. D.	Şaban 7	S. D.	
6 15		4 20	
10 18		8 21	
Güneş		Yatsı	
S. D.	S. D.	S. D.	S. D.
V. 15 17	17 04	20 01	21 43
E. 5 15	9 08	—	1 40

San'ate dair

Patrona Halil

Yazan: Halid Ziya Uşaklıgil

Tarihî romanlar için çocukluğundanberi hususî bir merak sahibiyim. Bu merakı bana henüz pek genç iken Alexandre Dumas ağıllamıştı. Hattâ bir aralık onun La Reine Margot kitabını bir hamlede terceme edivermiş ve koca bir yığın teşkil müsveddelerini o zaman Babıâli caddesinin tanınmış kitabçılarından olan Aleksana tevdi etmiştim. Daha sonra bu adam hakkında pek muvafık fikirler almak fırsatını bulamamıştım, eğer bu terceme vesilesiyle de daha iyi bir karar almış olsaydın ona verilmiş olan müsveddeler ziyaa uğramak âkibetinden masun kalmış olacaktı. Bu başka bir bahistir.

Bu makalenin mevzuunu teşkil eden tarihî romana gelince: Onu, bilmem, benim gibi «Son Posta» sütunlarında takib ettiniz mi? Ben hiçbir zaman romanları tefrika halinde gazetelerde okumak ve sırasıyla takib etmek sabrını gösteremem, hattâ eserlerini büyük bir alâka ve takdir ile okuduğum Turhan Tan'ın romanlarını da okumak için onların halinde intişarını beklerdim, fakat nasılsa «Patrona Halil» için bu usulü tatbik etmiyerek ona tefrika halinde başlamış bulundum. Bundan nedamet ettim, zira eser bana o derece merakı tahrik edecek mahiyette göründü, ve yazılışla, yapışla öyle cazib geldi ki her gün sabırsızlıkla gazeteyi bekler, ve o gelince her şeyden evvel tefrikasını okurdum.

Eserin yazılışta belki Turhan Tan'ın kitablari kadar mükellef, mu'tena bir lisan ile değildi, fakat onda bu bakımdan diğer bir meziyet vardı ki bunu işaret etmeliyim. O tarihte Türkçe garib bir şekle girmişti. Saray dilinden başlayarak halkın aşağı tabakalarına, yenicisi efendisine, hamam uşaklarına kadar Türkçe Arab ve Farsî kelimelerle dolu idi, en âdi mükâlemelerde her-

kes bu dilî kullanırdı; hele fi'llerin tasrifinde bugünün şekli henüz istikrar bulmamıştı. Hadım ağalarının, saray hademesinin, cellâdlara kadar bu dilî kullanmasına, efendilerinden sirayet etmiş bir itiyad nazariyle bakmak tabii olmasına mu-kabil halkın da onlara imtisal etmiş olması pek dikkate değer bir hâdise idi. İşte kitabın yazılışında bence pek hoş bir çeşni veren nokta bütün mükâlemelerin bu dille kaydedilmiş olmasıdır. Bu bakımdan eserin bir hususî kıymeti var.

Yapılış cihetine gelince hemen kaydedeceğim ki facture inşa bakımından, roman olmak itibarile bu eser didden bir üstadın mahsulü olduğunu her parçasında göstermektedir. Bunun içindir ki bir kere başlanınca sonuna kadar okuyanı sürükleyip götürün bir kuvvete maliktir. Ben de o kuvvete ram olarak sonuna kadar sürüklendim, gittim, aynı sürüklenişe tâbi olmamak için bu ilk kısmın zeyli olarak devam etmeğe başlayan «Patrona'nın âkibet» kısmını onun kitab olarak intişarına bırakıyorum.

Esasen Patrona Halil'in âkibetini ve onu davet eden âmilleri tarih bize haber verdiği için bunu pek merak etmiyorum; olsa olsa tarihçinin değil romancının kaleminde bu âkibet ne şekilde girmiştir diye bir merak hasıl olabilir.

Romancının elinde Patrona Halil zaten bizim onun hakkında hasıl ettiğimiz kanaatten başka bir mahiyete girmiş bulunmaktadır. Vâkıâ o zamana aid tarihler bu Patrona Halil isyanını ya sükküt ile geçiştirmiş, yahud, tafsilât vermiyerek bir kaç satırla icmal edivermiş olduklarından bizde de tam bir fikir vücudunda gelememiştir. Eserin sahibi tarih tetkiklerinde pek ihtisas sahibi göründüğünden onun romancî sıfatile hayalinden doğan tafsilâtın yanın-da tarihe ait vazdiklarına emniyet

etmek icab ediyor.

Ben de romancının her söylediğine kandım. Başkalarını bilmem, bende Patrona Halil isyanı, Üçüncü Ahmedin saltanattan feragati, veziri ve damadı İbrahim'in feci âkibeti, Birinci Mahmud zamanında Patronanın istibdadı, tahakkümü, su'istimali artık sabredilemeyecek radedlere gelince onun da parçalanması kabîlinden tarihin geniş hatlarından ileriye giden bir vukufum yoktu; ve bu muhtasar malûmat ile Patrona Halil bence pek sevillecek bir adam değildi. Romancının elinde onun mahiyeti tamamen değişmiş oluyordu. Bu genç adam lâle devrinin israflarına, İbrahim paşanın mesavisine, şehvani iptilâlarına, koynunda daima taşıdığı altın keselerini şuna buna fırlatışına, ve bütün bu kötü idarenin neticesile bilçare halkın sırtına yüklenen meşakkat ve zaruret yüküne tahammül edemiyerek isyan hareketinin önüne düşen bir kahraman mahiyetini almış oluyor. Onu okurken buna inanıyoruz, belki de tarihî hakikat böyle idi. Bu noktada muharririn ihtisasına güvenmekten başka çare yoktur.

Romanda bir takım tarihî şahsiyetlerden başka hayal mahsulü olduklarına şüphe edilemeyen isimler de var, Meseîâ Nigâr... Bunu hikâye için bir cazibe olarak kullanmış olduğu farzedilen muharrir bir de iğreti namile tabîb Abdülğani efendi isminde, köse, cin gibi, her yere sokulan, her yerde gölgesi görülen, bütün isyan tertibatının zembereği kabîlinden hareketin gizli kuvvetini teşkil eden bir adam hakketmiştir ki, bu, vaktile İbrahim Paşanın gadrine uğramış Mahmud isminde bir cerrahtır, ve yıllardan beri zalim vezirden intikam almak emelile fırsat gözetmektedir.

Denebilir ki asıl isyanın ilk ateşi

Asyanın içyüzü:

Gandhi'nin çok meraklı olan hususî hayatı

Çeviren: İbrahim Hoyi

— 5 —

Son günlere kadar Gandhi Hindistanın en geri bir min. takastının ortasında Wardha yakınında Seazon adındaki en ücra bir köyde oturmakta idi. Burasını sırf o meşhur önduygusu ve ön görüşlülüğü ile seçmiştir. Zira köy erişilmesi, ulaşılmaz güç bir yerdir. Bataklıklar da, balçık çamurlarla çevrelenmiştir. Üstelik de Harricanlarla (kendisinin el sürülmezler verdiği isim) meskündür. Harrican'ın asıl manası tanrı çocuğudur. Gandhi bu hareketile, Hindistanın en uzak bir yerinde bile Gandhiçiliği öne sürebilecek, propagandasını yapabileceğini ispat etmek istemiştir.

Gandhi her sabah saat 4.30 da kalkar. Duasını eder. İster yağmur yağsın. İsterse etraf günlük güneşlik olsun kısa fakat seri bir gezinti yapar. Londrada bulunduğu stralarda bile, bu itiyadından vazgeçmemiş, ve kendisini muhafazaya memur iki taharri memurunu yorgunluktan bitkin bir hale getirmişti. Gandhi, tıpkı meşhur Finlândiyalı koşucu Das Nurmi'nin koşması gibi yürür. Onunla ayak uydurmaya çalışan nice Avrupalılar gördüm. Elinde uzun bir baston, garib diyarların bir kuşunu andırarak «pupa yelken» gezer.

Gandhi duaya hattâ gezintilerin den bile fazla riayet eder. Londrada yuvarlak masa konferansı stralarında, dua vakti gelir gelmez toplantıyı yarıda bırakıp (Avam Kamara sıının içtima salonunda bile) yere oturup duaya başladığı çok kereler vakî olmuştur.

Gandhi bir sabah, biri gün batımında olmak üzere günde iki defa dua eder. Gün batımı duaları adeta bir tören şeklini alır. Zira bütün hane halkı köylülerle birlikte bu törene istikrar eder. Gece dualarında

lâmbalar yakılır. Mahatma tabiatile et yemez, ve gerçekten pişmiş yemeklere pek az el sürer. Fakat pek az yemek aldığını söylemek doğru değildir. Ekseriya yemekleri hurma, fındık, fıstık, bir çorba kaşığı bal, sarmısak, bir çanak taze sebze, ve portakal, Mango, şeftali gibi şey-

leri sever. Hele geçi sütünü kupalarla içer.

Gandhi çok çalışır, çok işi olan bir insandır. Durmamacasına vatan, dağlarını, misafirlerini kabul eder, ve muavinleri ile müzakerelerde bulunur. Her nerede yerleşirse orası

(Devamı 6 ncı sayıda)

“Son Posta,,nın bulmacası: 3 - (14)

Bunlardan 30 tanesini hallederek bir arada yollayan her okuyucumuza bir hediye takdim edeceğiz

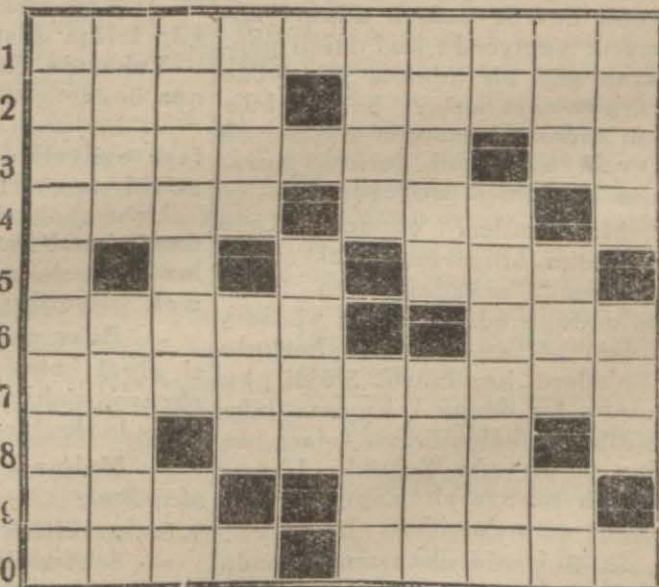
Soldan sağa doğru:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1 — Dahiliye Vekilimiz (10).
2 — Bir kimya maddesi (4). Açık (5).
3 — Bir çiçek (7), Yürürken ar. kada bıraktığımız (2).
4 — Taharri e. der (4), Anne (3).
5 — Ayı yuvasına (3).
6 — Bir hıristiyan ismi (5), Enfes mükemmel (3).
7 — İyi nutuk söyleyen adam (10).
8 — Bir spor (2), Göz dikip gözetleme (5).
9 — Bir emir (3), Aksinin yaptığı (4).
10 — Ne sıcak ne soğuk (4), Olm. yacak hikâyeler (5).

Yukarıdan aşağıya doğru:

1 — Mübarek bir ay (10).
2 — Vücuda getirilen (4), Fransız Başvekkili (5).
3 — Katilin işlediği suç (7), Edat (2).
4 — Bayılan ve ayılan bir ilaç (4), Bir emir (3).
5 — Kadınlarm saçlarını tutmaya yarayan (4).
6 — General (4), Ad (4).
7 — Bir Rum ismi (5), Zolanın meşhur bir romanı (4).
8 — Bir harf (2), Bir Rum ismi (7).
9 — Genişliği (3), Bir göz rengi (3), Tersî isim (2).
10 — Karadenizde bir yer (4), Bir denbire (3).

«Son Posta»nın tarihî tefrikkası: 29

PATRONA

HALİLİN AKİBETİ

— Beli, on dört yaşında ve iş ve tacı başında, kaşları hilâl ve gözleri ahu gibi, billûr gerdanlı ve püskürme benli bir duhter ister idük!

Şüca Çelebi rahat bir nefes daha aldı: Yok yere üzülüklerini düşünerek canı bile sıladı: — Buyurun ağa hazretleri, fakirhanemizi ziyaretten elbette memnun kalursuz ve ayaktaştırınıza dahi sağlık verürsüz!

Diye mumu kaldırıp yol gösterdi: Geniş taşlıktan iki taraflı merdivenlere doğru ilerlediler.

Şüca Çelebi arka odada, döşemeler altındaki gizli «gözde» dört doğuran arkadaşlarına bir muziblik yapmak için «ihtilâlin sekbanbaşısını» ilkin aynı odaya götürmek istiyordu, sonra ürktü. Ya, bu pos bıyıklı ve beli yataganlı devrik bakışlı adam yapmacık yapıyordu ise? Halil pehlivan gibi bir adamla yüz yüze çarpışmanın kolay başarılabilir kârlardan olmadığını düşünerek evvelâ evin içini, şurasını burasını öğrenmek istiyordu ise?...

Merdivenleri çıkınca, Urlu evelden biliyormuş gibi Halil pehlivanla arkadaşlarının saklı bulunduğu odaya doğru yürüdü. Esirci bir an için çok korkulu şüphelere kapılmıştı. Şimdi bu adamı bu odaya sokmazsa bütün şüphelendirmiş olacağından ürküyordu. Soğukkanlılığını başına topluyarak kapıyı ardına kadar açıp dayadı:

— Buyurun elmasım. Bunda dahi söyleşebilirüz.

Urlu içeriye girip az evvel üç arkadaşın oturdukları sedire kuruldu. Elile sedir örtüsünü yoklamış olsaydı belki «oturma» sıcaklığını bile hissetmiş olacaktı. Ayak ayak üstüne atarak sert sert öksürdü:

— Perîi peyker duhterleriniz olduğu söylenür idi!

— Beli sultannın vardır. Cenabı şerifiniz «gonca» mı murad eyley idiniz?

Urlu kaba kaba güldü: — Goncası, karanfili dahi var mıdır?

Şüca Çelebi ellerini oğuşturdu:

— Goncası «naşüküfte» [1] olur sultanım. Yani: Açılmamış ve koklanmamışdır!

Urlunun ağzı kulaklarına yırılarak bağırdı:

— Bre şunun adına «kız oğlan kızdır» desene!

Aşağıda, karanlık delikte Deli Hasan yavaşça fısıldadı:

— Karındaşım, duyar mısınız? Herif bunda cariye almağa gelmiş gibi görünmek ister!

Ali ağa cevap verdi:

— Görünmek istemez, almağa gelmiştir.

— Demek gündüz anın için gelecek imiş!

— Beli, yok yere vohmeyleyüp telâşa düşmüşsünüz!

Yukarıda Şüca Çelebi Urlunun önüne geçti:

— Buyurun sultanım. Bir saz faslı eyleyelim. Canınıza şirin geleni seçersiz!

Urlu ayağa kalktı, fakat odadan çıkmadan evvel kız oğlan kız cariyelerin değerini öğrenmek istiyordu:

— Baka çelebi, görüp seçmesi elbet kolay olur. İmdi tutar akçesini dahi söyleşelim. On dört yaşında kızlara ne istersiz?

— Malına göre değişir benim efendim.

Urlu yüksek sesle güldü:

— Sebzizade «badıncan» [2] satar gibi söylersiz.

Şüca Çelebi de gülümsedi:

— Anın dahi «kemer» cinsi vardır ve pahaludur.

Odadan çıktılar. Esircinin cariyelerini müşterilere teşhir ettiği iç odalardan birine gittiler.

Ötekiler delikte havasızlıktan boğuluyorlardı. Şüca Çelebi tüllere bürünmüş cariyelerini

[1] Açılmamış.

[2] Patlıcan.

birer birer Urlunun önünden geçirdi. Sekbanbaşı arkadan geleni görünce daha önce gördüğünü unutuyordu.

Geçid resmi biter bitmez Şüca Çelebinin çenesini okşadı:

— Güzel, Dahi yok mudur? Esirci güldü:

— Sazende ve hanendeler vardır.

— Anlara Rumelide «güyen-de» derler idi, bir görelim.

Şüca Çelebi el çırpıtı, içeriye kırta kırta gelen güzel bir kadına Urlunun anlamadığı bir lisanla bir şeyler söyledi. Dilber kadın Urlunun eteğine eğilip yelden temenna ettikten sonra geri çekilerek çıktı.

Urlu ellerini kasıklarına bastırarak sordu:

— Bu şehlevend kimdir elmasım?

— Anların başıdır.

— Ya bu olgun ve ballu şeftalüye ne istersiz?

— Beş yüz altın!

— Beş yüz altın mı?

— Beli sultanım, beş yüze olur. Lâkin nasüfte değildir.

— Bre nasüfte ne demektir? Esirci ellerini oğuşturup gülmüseddi:

— Delinmemis incüye derler! Urlunun ağzı bir daha kulaklarına yırıldı:

— Hay benim yoldaşım, hoş sohbet ve bal gibi âdemsiz!

Bakışıp gülmüşler. Kırta kırta içerive gelen duhterler yumuşak halılar üzerine oturuyorlardı.

Urlunun «ballu şeftalü» dediği güzel kadın gümüş kupalarda şerbet getirdi. Urlu avucunun içile pos bıyıklarını silerken saz faslı başlıyordu. Fasil bittikten sonra kızlar birer ikişer temenna edip çıktılar. Sekbanbaşının «aklı fikri» o, ballı seftalide kalmış gitmişti. Şüca Çelebi ile odada yalnız kaldıkları zaman esirci gülümseyerek sordu:

— (Arkası var)

«Son Posta»nın edebî romanı: 84

Erkeği Kadın

Yazar: NUSRET SAFA COŞKUN

Yaratır

Çok zarif bir rob giymişti. Omuzlarına yaklaşan saçlarını bugün başka şekilde tanzim etmiş, daha çok yakışmıştı. Odaya girerken kalbimin çarptığını hissettim. Bu sitemli giriş, bu tavırlar, konuşuş, her şey tamamen annesinin gençlikteki hali. Hele koltuğa kendisini öyle şuh bir eda ile bırakışı var ki.. muntazam bacaklarını birbiri üstüne atarak, hiç de garibsenmiyen delişmen bir tavırla, bana siteme başladı:

— Hem ziyaretlerinizin arasını açıyor, hem de geç geliyorsunuz Vedad bey! Size darılacağız vallahi..

Hayretle bakıyorum ona.. şimdi bende bir genç kız değil olgun bir kadın tesiri bırakıyor.

Yüzünde alabildiğine genişliyen tebessüm, gözlerindeki neşe'li parıltılar ruhumda bir pencere açtı, bu pencereden içeri bol ışık girdi sanki...

— Haklısınız Gönül Hanım! dedim.. ziyarette kusurum oluyor, fakat bugünlerde çalışmaya başladım.

Semahat sordu:

— Yeni bir eser mi?

— Hayır, «Kızılây» menfaatine bir konser...

Gönül ellerini çırpıtı:

— Sahi mi söylüyorsunuz? Oh ne iyi...

Sanki, konseri hemen veriyormuşum gibi:

— Amn anne, babama söyleyelim ,ona kalırsak bu sefer de ancak paradide yer buluruz. Sahneye yakın bir loca alsın!

Semahat kızının bu tehalükü karşısında memnun, gülümseyerek yüzüme baktı:

— Gönülün musikiye karşı gösterdiği bu alâka beni çok memnun ediyor.

Gönül annesi sözünü bitirmeden lâfa karıştı:

— Eksik söylediniz anneciğim. Yalnız musikiye karşı değil.

Vedad Beyin san'atine karşı da diyecektiniz.

İçimden, yıldız düşmesine benziyen, tatlı, isimsiz bir hissin aktığını, hâzlı bir ürpermenin bütün vücudumu dolaştığını duydum.

Biz erkekler, çocuk gibiyizdir. Bir kadın tarafından medhedilmek bizi en zayıf tarafımızdan yakalar. Hele bir kadın meclisin de bulunduğumuz zaman o kadar gevşer, kendimizden geçeriz ki, saatlerin hacmı günleri doldursa farkında bile olmayız.

Yalnız bu kadar değil.. Gönülün bana karşı gösterdiği alâkayı bu hâleti ruhiyeye bağhyarak izah etmek eksik! Belki bu alâkayı başka bir genç kızdan görsedim, ruhumdaki his akışımı, cildimin üstünde koşan ürpermeyi daha az hissedecektim. Bunu daha kuvvetli duymamın sebebi, şüphesiz onu karşısında aynen Semahatin hüviyeti içinde buluşumdur.

Semahat, bizi piyanonun başında yalnız bıraktı. Gönül, pür neşe'le piyanonun başına geçmişti. Ben de sandalyamı çektim. Şimdi omuz omuzayız.

Beyaz ve biçimli elleri, klavyeler üstünde ne kadar küçük kaldı. Bir aralık, ikimiz birden parmaklarımızı alıştırdık, ellerimiz birbirine değdi. Gayri ihtiyari raşeler geçirdim. Niçin? Bilmiyorum. Şu dakikada bunu kendi kendime de izah edemiyecğim. O elini kaçırmadı. Ben yavaşça çektim. Bir müddet çalıştıktan sonra, fasıla vermiştik.

Vaziyetimizi bozmadan konuşmaya başladık. Birdenbire Gönülün bir sualile sarsıldım:

— Vedad Bey, size bir şey sormak istiyorum. Yalnız rica ederim bunu küstahlık addetmeyin! Sadece bir merak! Şimdiye kadar niçin evlenmediniz?

Gözlerindeki merak ve tecesüsün önünde kaçamadım. İşi a-laya vurdum:

— Kismetim çıkmadı.

— Kuzum alay etmeyin Niçin?

Terlemeğe başladım. Genç kızların tecesüslerinin ucuna mutlaka inad bağlıdır. Tecesüslerini tatmin etmeden yapamazlar. Alaya devam ettim.

— Beni size evlenmedi diyen kim söyledi?

Gözlerini açtı:

— Ne diyorsunuz?

— Ben evliyim Gönül Hanım! Boğazı kuruyan insanlara hâs madeni bir sada çıkardı:

— Ya, kiminle?...

Elimle piyanoyu gösterdim:

— İşte yengeniz!

Bu niçin ya?.. Rahat bir nefes aldığımı gördüm.

— Çok alaycısınız Vedad Bey!

— Bu mevzuda nasıl ciddi olabilirim?

— Ben olabilirsiniz sanmıştım. «Niçin»i soran bir yüzle baktığımı görünce ilâve etti:

— Öyle ya, sizin gibi böyle şöhretli ve yakışıklı bir san'atkârı pak yalnız bırakmazlar da...

— Evlenemediğime göre yalnız bırakmışlar demek...

Gülümsedi. Yüzünde gülmek için hasil olan çizgilerde birçok manalar keşfettim. Merak, benide bu manasız mevzuda ısrarla durdurdu.

— Dilinizin altında bir şey var sanıyorum. Bunu söyleyemiyor, cevaplarımı birbirine ekliyerek bir neticeye varmak istiyorsunuz.

Müreddiddi. Fakat mutlaka bir şey sormak, öğrenmek arzusu ile kıvrandığını görüyordum.

— Evet, dedi.. Bütün büyük san'atkârların hayatında olduğu gibi, sizinkinde de, hayatınızda ve istikbalinizde bir rol oynayan kadın varmış.

Baştan aşağı titredim. Ne müthiş şeydi bu!

(Arkası var)

Birliklerin lağvı rivayeti asılsız

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

yeniden ihracat tesisi ve ithalât ve ihracat işlerinin daha esaslı bir hâle ifrağı meselesile meşgul olmuştur. Mevzuu bahs rivayetler öğrendi. Ğimize göre Ticaret Vekilinin birlikleri ziyareti esasına kolaylık olmak üzere teksir ettirilerek tüccarlara dağıtılan ve dilekeleri toplu olarak ifade etmek gayesiyle hazırlanan bir nevi ruznameden çıkmıştır.

İthalât ve ihracat birliklerince hazırlanan mezkûr maddelerde ise bilhassa ithalât ve ihracatçı tacirlerin muamelelerde karşılaştıkları müşküller gözönüne alınmış ve toplu olarak Ticaret Vekiline arz edilmiştir.

Diğer taraftan aldığımız malûmata göre birliklerin umumî bir idare heyeti tarafından idare edilmesi ve ithal edilecek maddeler için birliklerden müsaade alınması ve böylece ithalât eşyaları fiyatlarının daha sıkı bir şekilde kontrolünün temini maksadile birlik azaltınca Ticaret Vekâleti nezdinde bazı teşebbüslerde bulunulması kararlaştırılmıştır. Bu arada ithalâtçı tacirler Ticaret Vekilinin aydetinde kendisinden bazı dilekelerde daha bulunmayı karar altına almışlardır.

Ezcümle bütün ithalâtçılar Mersin ve İskenderundan şehrimize bilhassa deniz yoluyla yapılan nakliyataya kolaylık gösterilmesini istemekte ve nakliyataya kullanılacak olan tarifelerin ithalâtçılar lehine tadil edilmesinin ithalât ticareti bakımından elzem olduklarını ileri sürmektedirler. Bu arada muhtelif mintakalardaki birliklerin birbirlerini temsil edebilmeleri, vize ve İlsans işlerinde kolaylık gösterilmesi için ayrıca Vekâlet nezdinde teşebbüslerde bulunulacaktır.

HER ÇEŞİT KLİŞELERİNİZİ
İSTANBUL
KLİŞEHANESİ
ANKARA CAD. CAĞALOĞLU YOKUŞU-29
UCUZ, ÇABUK VE TEMİZ BİR ŞEKİLDE YAPAR
TAŞRA SİPARİŞLERİ SÜRATLA GÖNDERİLİR

Yeni bir memleket derdi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

dandı. Bugün, içtimai gururlarımızdan biridir.

Harem - selâmlık hayatı kalktıktan sonra, kadın da, sinirlerinin dizginini kumarın eline teslim etti.

Mutfağını açtı, salonunu hizmetçi, yavrusunu ecnebi dadı idare eden bir aile kadınından ne olmasını istersiniz?... O, artık anahık denilen büyük vasfını kaybediyor!

Bütün bir günün boş ve tenbel saatleri için en eğlenceli yer orasıdır: Yeşil çuhali masa!

Orada, para kazanmanın hırısı var... Orada fiört var... Orada heyecan var...

Aile toplantılarının iki cazibesinden biri kumar, öbürü içkidir. Fakat, biri diğerini menetmez!

Nişin böyle? Çünkü, kumarbaz, artık cemiyetin ayıbladığı bir tib olmaktan çıktı: Yüksek rölânslar, zeki blöfler, şimdi sosyete hayatının kahramanlık mevzuları arasındadır!

Sahne hayatımız, ayda bir gecemizi ancak dolduruyor. Müzik hayatımız hemen hemen yok. Okuma zevkünden henüz uzagız. Fikir ve san'at toplantıları, sayısı iki elimizin on parmağını geçmeyecek insanlar arasındaki haftalık itiyadlardan ibaret...

Hayır... Bu korkunç illetin bugün zehiri, bir kalem dokunmasıyla değilip akıtılamaz! Kumar mücadelesine, en az, en az, en az, frengi mücadelesi kadar ehemmiyet vermek lâzım.»

G. O.

Avustralyada muhalifler hükümeti devirmek istiyorlar

Sydney, 19 (A.A.) — Avustralya Başvekili M. Surtin, parlamentodaki muhalefet şeflerinin hükümeti devirmek için çevirdikleri manevraları takbih ederek demiştir ki: Tenkidler ancak parlamentoda yapılmalıdır.

Askerî vaziyet

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Her iki Alman tebliği, Kafkas dağlarının, birçok geçid ve yolları üzerinde vücuda getirilen muhtelif mânilerle ve kara mayın tarlalarıyla daha ziyade sarplattırılan ve çetinleştirilen arazisine rağmen cenuba doğru ileri hareketin devam etmekte ve Stalingrada karşı olan hareketin her gün daha ziyade sıkıştırılmakta olduğunu dahi haber vermektedirler. Moskova biraz dolayık ifadelerle, Londra ise bunlara nazaran biraz daha sarîh cümlelerle bu haberleri teyid etmekte ve Sovyet cephesinin cenub kanadındaki durumun vahametini muhafazada devam ettiğini gizlememektedirler.

Bu haberlere göre Almanlarla müttefiklerinin, Kuban ve Terek nehirleriyle Kafkas dağlarının şimal etekleri arasındaki petrol sahalarına ve ondan sonra Kafkas dağlarının bizzat kendilerine karşı bugün cereyan halinde bulunan taarruz ve tehditlerinin tamamlanması halinde dahi Kafkasya işinin pek sona ermeyeceği anlaşılmaktadır. Almanlarla müttefikleri bugün büyük bir servet kaynağının kısmen kenarında, kısmen de içinde dirler. Tabiat kanunları arasındada en kuvvetlilerinden biri de cazibe kanunu olduğundan bunların bu büyük kaynağın cazibesinden kendilerini kurtarabilmeleri imkânsız gibidir. Onun için, Alman başkomutanlığının kış gelmeden evvel Sovyet ordularının şimalde bulunan büyük kısımlarını imha etmeği en esaslı bir harekât hedefi addetmesi nazari olarak en doğru olmakla beraber bir taraftan Sovyet ordularındaki sayı üstünlüğü ve büyük müdafaa kudreti, dolayısıyla bu hedefin, hattâ buna bugünden itibaren tevaccüh edilebilse gene kışa kadar elde edilememesi, diğer taraftan da Stalingrad ile birlikte Volga sahasının ele geçirilebilmesi keyfiyetinin bütün gayretlere rağmen bir müddet daha uzayabilmesi ihtimalinin mevcut bulunması ve

her zaman yazdığımız gibi Almanlarla müttefiklerinin arkalarını Kafkasyaya, yanlarını da Volgaya emniyetli bir surette dayamadıkça bu esaslı harekât hedefi üzerine harekete başlamaları bugünkü stratejik durumun şekil ve şartlarına göre doğru olamayacağı dolayısıyla Almanlarla müttefikleri öyle görünüyor, ki biraz daha gayret sarfifle Kafkasyanın işgalini tamam lamak temayülünden kendilerini alamıyacaktırlar.

Almanlarla müttefikleri eğer Sovyet ordularını bu kıya kadar hesap harici edebilecek bir durumda bulunsalardı o zaman böyle bir düşünce belki de vârid olmazdı. Fakat, Almanlarla müttefiklerinin harikulâde denebilecek gayretlerine ve muvafakiyetlerine rağmen görüyoruz, ki iş böyle değildir. Ve hesap, daha fazla bir ihtimal ile bunun böyle olamayacağını da göstermektedir. Sovyetler, hiç kimse tahmin edemeyeceği derecede hazırlanmışlardır. Sovyet Rusyanın sonsuz genişlik ve derinlikleri de onların kuvvetlerini ayrıca artırmaktadır. Şönce, Almanlarla müttefiklerinin Kafkas dağları cenubundan İran hududuna ve oradan Tebriz tarikiş Kerkük ve Bağdada giden büyük yola hâkim olmağa çok yakında yeni inkişaflar gösterceğinde şüphe edilmemesi lâzım gelen Ortaşark harekâtı bakımından ihtiyaçları da vardır. Bu mühim bahse tekrar temas edeceğiz. K. D.

İngiltereye yeni Kanada kuvvetleri çıkarıldı

Londra, 19 (A.A.) — Londrada söylendiğine göre Büyük Britanyaya gelen son Kanadalı efradla beraber mütabassıslardan mürekkep takviyeler ve Kanada bahriyesi ile hava kuvvetleri mensubları da gelmiştir. Kafile Atlantikten salimen geçmiştir.

SPOR

Beden terbiyesi yardımcı hocalar kursunun faaliyeti

Marmara kupası kürek yarışları
Pazar günü Tekirdağda
yapılıyor

Maarif Vekâleti beden terbiyesi hocaları için bir tekâmül kursu açmış ve Haydarpaşa lisesinde faaliyete geçmişti. Vekâlet beden terbiyesi yardımcı hocaları için de İstanbul kız lisesinde bir ay devam etmek üzere ikinci bir kurs daha açmıştır. Bir hafta kadar kız lisesinde âletli hareketler üzerinde çalışacak olan yardımcı hocalar kursu Haydarpaşa lisesinde devam edeceklerdir. Yardımcı hocalar şimdi her sabah saat 10 ile 12 arasında Maarif Vekâleti müfettişlerinden İlyasın nezareti altında çalışmalarına devam etmektedirler.

Istanbul - Ankara güreş
karşılaşması

Istanbul - Ankara serbest güreş maçı Pazar günü Ankarada yapılacaktır. İstanbul ekibi Cuma günü Ankaraya hareket edecektir.

Marmara kupası kürek yarışları

Su şüporları federasyonu tarafından hazırlanan Marmara kupası kürek yarışları Pazar günü Tekirdağda yapılacaktır. İstanbul ekibi tek ve iki çifte Galatasaraydan, dört tek de Fenerbahçe klübünden seçilmiştir. Kürekçilerimiz Cuma sabahı Tekirdağda gideceklerdir.

Sonbahar, bu sene erken mi gelecek?

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

ra ve yağın yağmurlara rağmen harareti derecesi normaldir. İstanbulda bu çeşid hava tahavvülleri sık sık olur. Büyük bir süratle esen şimal rüzgârının bugün İodoso dönmesi mümkündür. Henüz yazın oralarındayız. Önümüzde sıcak geçecek birçok günler vardır.»

General diyor ki

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Birleşik Amerikalılar Avrupa batısına ikinci bir cepheyi derhal açmak kararında olmuş olsaydılar B Çörçilin Mısra da uğramak suretile Moskovaya kadar çok yorucu bir seyahati ihtiyâ etmesinde hakikaten lüzum kalmazdı. Bay Çörçilin, Mısır harekâtını sıkıştırmakla beraber şimdilik Irak ve İrandan Kafkasyaya müteallik bazı yardım vaadlerinde bulunmak suretile Bay Stalini ikna etmiş olması daha fazla melhuzdur. Ve Ortaşark İngiliz komutanlıklarında yapılan değişikliklerin bu vaadin ilk bir işareti telâkki edilmesi çok yerinde bir şeydir.

İngilizlerin dün sabahtan itibaren Dleppe'e bir akın yapmaları, kendilerinin de itiraf ettikleri veçhile bir istilâ hareketinin başlangıcı olamaz. Zira, Dippe şehir ve limanı Somme nehri mansabında Abbeville şehriyle Seine nehri mansabı yakınındaki Le Havre şehri arasındadır. Yanburaya yapılacak esaslı bir ihraç bu iki nehirle Paris arasındaki Almanların en ziyade kuvvetli olmalarının en çok muhtemel bulunduğu bir mintakayı istihdaf eder. Sonra 42 Alman denizaltısının son on sekiz gün zarfında yeniden 480 bin tonluk müttefik gemisini batırdıklarına dair olan 18 tarihli bir Berlin telgrafını da gözönünde bulundurmamak icab eder. K. D.

Batırılan Alman denizaltıları

Rio de Jenairo 19 (A.A.) — Yeniden iki Alman denizaltısının cenub Amerika yakın sularında batırıldıkları öğrenilmiştir. Bundan başka iki Alman denizaltısı daha bu civarlarda görünmüştür.

Bir Japon harb gemisi batırıldı

Vaşington 19 (A.A.) — Bir Japon kruvazör veya muhribi Alehut adaları dolaylarında batırılmıştır. Bu haberi bahriye nezareti bildirmektedir.

Memleket haberleri

Yurdda

Çiftçi kafileler halinde mahsulünü ofis anbarlarına getiriyor, Balıkesir ve Bigadiçte mahsul iyi

Bigadiç (Hususî) — Bigadiçte bütün müstahsil mahsulünün % 25 ini ofis ve hükümet anbarlarına hararetle sevketmektedir. Nahiye ve köylerdeki müstahsiller mısır hariç olmak üzere (750.000) kilo hububat verecektir.

İstihallerinin % 25 ini devlete seve seve veren çiftçinin bir kısım tohumluk ihtiyacının hükümet elile teminini arzu etmektedir. Çiftçi fiatların istihsal masraflarını karşılamasından ve harmanlarını istedikleri yerde yapmak imkânlarını bulmasından ötürü çok memnundur.

Balıkesirde

Balıkesir (Hususî) — Balıkesir müstahsilleri borçlu oldukları mahsulleri ofise akın halinde getirmektedirler. Ofisin önü her gün mahsul getiren arabalarla dolup taşmakta, mahsul getirenler bir iki gün sıra beklemek mecburiyetinde kalmaktadırlar.

Yardımseneler kurumunun gezintisi

İzmit (Hususî) — Şehrimiz yardımseneler kurumu 22 Ağustos'ta Susak vapuru ile İzmit körfezinde bir gezinti tertib etmiştir.

İzmit halkı, güzel ve nezh eğlencelerle geçecek olan bu gezintiye iştirak etmek için harekete geçmiştir.

Diğer taraftan şehrimiz Kızıl ay kurumu 5 Eylülde Saray bahçesinde fakir çocuklar için büyük sünnet düğünü tertib etmiştir.

Samsun Emniyet Müdürlüğü

Samsun (Hususî) — Vilâyetimiz Emniyet Müdürlüğüne tayin edilmiş olan Trabzon Emniyet Müdürü şehrimize gelmiş ve vazifesine başlamıştır.

İzmirde

Halkın içme suya ihtiyacının bol olarak karşılanması için Şaşal yolu vilâyetçe yaptırılıyor

İzmir (Hususî) — Şaşal suyu kaynağının uzaklığı ve yolunun da uzaklığı yüzünden son zamanlarda İzmir Şaşal suyu yerine daha yakın ve yolu mükemmel olan Bornovadan «Bornova içme suyu» getirilmektedir. Çarşılardaki suların satılmaları bütün sular, son zamanda tamamen Bornova suyudur.

Vali Sabri Öney, İzmir halkının iyi ve sıhhi içme suyu içmesini temin maksadıyla Şaşal suyu kaynaklarına giderek tetkikler yapmıştır. Orada bazı yeni tertibat alınarak otomatik doldurma ve temizleme cihazları da yapılmaktadır. Şaşal kaynaklarına giden yol da yeniden inşa ettirilmiştir. Bu inşaat, yakında bitecek ve Şaşal suyunun İzmirde nakli ve ucuzca satışı işi bazı sulara verilecektir.

Vall, İzmirde Şaşal suyu için bir satış yeri tesis ettirecek ve su, belediye kontrolü altında satılacaktır. İzmirde 33 kilometre uzakta bulunan Şaşal suyunun sıhhi ve iyi tesisatla ileride İzmirde getirilerek halkın bol bol istifade etmesi de vali tarafından tetkik olunmaktadır.

Diğer taraftan İzmir su şirketi yakında bütün tesisatla hükümetçe satın alınacak ve belediyeye devredilecektir. Bu takdirde yüzde 25-27 nisbetinde klreci ihtiva eden Halıpaınar suyu yerine İzmirliye Buca nahiyesinin Tahtalı köyü civarında, ki dağda pek mebzul olan temiz içme suyunun içirilmesi ve fenni tesisatla İzmirde isale edilerek Halkapınar suyu borularına bu suyun akıtılması tasavvur edilmektedir.

Garbi Anadolu bisiklet turu

Balıkesir (Hususî) — Garbi Anadolu bisiklet turnesine çıkan İstanbul Eminönü Halkevine mensub iki bisikletçi Balıkesire gelmişler ve bir gün kaldıktan sonra turnelerine devam etmek üzere ayrılmışlardır.

San'ate dair : Patrona Halil

(Baş tarafta 3/1 de)

İbrahim Paşanın Nigâra tesallütünden, bir de bu cerrah Mahmudun vaktile uğramış olduğu mağduriyetten tutmuş, ve köse adamın nefesle alevleri etrafa sararak nihayet büyük bir inkılâb doğuran bir isyan ehemmiyetini almıştır.

Köse Abdülganinin muhayyel şahsiyeti tesiri altında yer yer kitab da tarih mahiyetinden uzaklaşarak büsbütün hayale dökülmektedir. Bunu bir kusur olarak kaydetmiyorum, muharrir bize bir tarih esri değil, tarih ve hayat ile karışık bir hikâye kitabı vermek emelindedir. O halde, kendisinin dilediği mik. yasta hayale meydan bırakmak salâhiyetini kabul etmelidir. Hele hikâyenin sonlarına doğru muharririn kalemine hayal büsbütün tahakküm etmiş benziyor. Meselâ izlerini pek uzun yıllardan beri kaybettiği Nigâr ile Halilin sonradan hüviyetlerini buluveriyor ve Nigârın, İbrahim Paşanın şehvî tesallütüne kurban giden zevcesinden yadigar kalmış kızı, Halilin de oğlu olduğunu keşfediyor; ve böylelikle birbirini seven, nikâhlanan bu iki gencin karın daş oldukları meydana çıkıyor.

Kösenin nasıl olup da çocuklarının izlerini bulduğuna dair bizde bir fikir hasil olamıyor. Gene bu kabilden olarak Abdülganinin ikide bir de şuna buna avuç avuç altın verdiğinden ve yaşayış tarzından anlaşılıyor ki pek zengin bir adamdır. Vaktile Rumelinde küçük bir cerrah olan Mahmudun sonradan nasıl olup da servet ve saman sahibi Abdülgani Efendi olabildiğinin izahı yok.

Muharrir eserinde ciddi bir tahkiki kuvveti göstermiş olmakla beraber ufak tefek ilişmek imkânını buluyorum, fakat bu küçük şeyler onun hakkında duyulan büyük takdir hislerinden bir nebze bile eksiltmeğe kâfi değildir.

İlişilecek noktalardan bir kaçını kaydedeceğim: Nigâr çıldırmıştır, İbrahim Paşa onun tedavisine Abdülganini memur ediyor. Bir gece gelip kıztı mutlaka görmek istiyor. Köse buna muvafakat ediyor. Çıldırmış kıztı o halde gören ve müteessir olan Vezir Abdülganini arzusuna göre tedavide serbest bırakarak çıkıp gitmek üzere iken köse

onun kulağına bir şeyler fısıldıyor. Ne söylüyor? Bunu türlü türlü tahminlerden geçirerek bir hal suretine bağlayamadım. Muharrir vezirin kulağına fısıldanan bu sözleri kitabının hiçbir yerinde haber vermiyor. Ayıp değil a, bu bana merak oldu.

Kösenin boğdurulmak üzere olan İbrahim Paşa için cellâdla pazarlığı, bunun neticesine vücuda gelen sahne hele cesedin öküz arabasıyla ken di konağına nakledilerek orada bahçeye gömülmesi. Etmeydantına bir zemminin cesedinin götürülmesi ve bu suretle Üçüncü Ahemdin plân la, hille ile itham edilerek saltanattan feragati neticesine varılmaması hikâye bakımından pek iyi tertib edilmiş olmakla beraber, bizde «Acaba bunlara tarih ne der?» sualini uyandırıyor. Ben muharrir kadar tarihin bu devresine ahd teferuata vâkıf bir mütehassıs değilim. İhtimal ki o, bunları tarihe dayanarak tesbit edebilecek bir tetkik sermayesine maliktir.

Eserde Patrona Halilin pek sevimli olmasına hususî bir itina gösterilmiştir, hattâ bu sayede o bizde bir incizab doğurmaktan hâli kalmamaktadır. Bununla beraber onun ikide birde palastını savuruşundan, salıyışından anlaşılıyor ki isyanın başına geçmiş olmak imtiyazını sonradan bir mütebid, bir mütehakim olmak için istimal edeceği ni peşin olarak gösteren bir öğün gen, bir şmarık olmak tiynetindedir.

Muharrir bize kitabının zeyli olan «Patronanın âkibeti» eserinde de bu adamın hakikatini gösterecek midir? Gösterirse o zaman bizim tarihe ahd nakıs bilgilerimizle onun tasvir edeceği Halil arasında pek fazla aykırılık bulunmayacak mıdır?

Bunu beklemek, hususile bu zeminde tarih mütehassıslarını dinlemek icab eder. Ben o zeminde bir ihtisas sahibi değilim, mütealemi yalnız hikâye bakımından icmal edeceğim: Bu eser bir hikâye olmak itibarile şimdiye kadar bu tarzda bizde görülmuş olan tarihi hikâyelerin en iyi düşünülmüş, en iyi tertib edilmiş bir nümunesidir. Ben kitabı büyük bir alâka ve takdir ile okudum, muharririni büyük tebriklerle alkışladım. H. Z. Uşaklıgil

«Son Posta» nın spor tefrihası: 109

Kara Ahmet

Pehlivanların ihtiyarlıkları

Koca Yusuf, Avrupaya, Amerikaya, Asyaya hâkim olmuş bir Türk babayıdır.

Fakat Yusuf, çetin kuvvetile, sallı vücudile, yüz on beş, yüz yirmi ağırlığında okkasile bir yaradılış idi. Kara Ahmedin ustası ise onun yarı okkasında bir adamdı. İşte okuyucularına bu mukayeseyi yaptım.

Bu, yüce üstadla Kara Ahmed, Gömülcüne gureşinde tanışmıştır. Hergeleci, top delikanlı olan Kara Ahmed, kendisine çirak edinmiştir. Bu, işte İsmail ağanın rolü olmuştur. Kara Ahmedin Hergeleci İbrahimine nasıl çirak olduğunu sırası geldiği zaman yazacağım... Yalnız sursını arzedeğim ki, Hergeleci İbrahimlerden sonra pehlivan gelmemiştir. En sonları merhum Kızılçıklı Mahmuddur. Kızılçıklı Mahmud da gayet iyi bir pehlivan idi. Pariste, Amerikada Türkün yüzünü güldürmüş babayıtlardendir. Koca Yusufun sonra, Avrupada, Amerikada yüz ağırtan babayıtlarımızın sonudur. Ondan sonra Amerikaya götürülenler maatteessüf muvaffak olamamışlardır. Kızılçıklı Mahmud, Hergeleciden sonra yetişen Türk pehlivanlarının tam pehlivana benzerlerinden biridir. Ben, Kızılçıklı Mahmuda yetiştim. Hattâ onu Amerikaya götürün Tatalı Mösyo Piyere tercümanlık ve vasıtalık yaptım. Hergeleci İbrahimin ihtiyarlığına rastladım. Onu ihtiyar olarak buldum. Uzun boylu, iri kemikli, kumral reaktli, kalın derileri kırışmış, derin oyuklu vücuda getirmiş halde idi. Ense si katmer katmer deriden ve izleri kalmış adalelerden mürekkepdi. Sırası gelmiş iken okuyucularına Hergelecinin bazı hatıralarından bahsedeyim: Hergeleci İbrahim, son devrin meşhur başpehlivanlarından ve Sarı Hafızın ustası gümrük veznedarlarından Cemal Boyun ustası

idi. Zavallı Hergeleci, ahır ömründe çok fıkara düşmüştü. Maatteessüf bugün namdar başpehlivanlarımız ahır ömürlerinde hep fıkara düşmüşlerdir ve zarufetle vefat etmişlerdir. Zavallı Kurddereli bile zaruret ve ızdırab içinde gözlerini hayata kapamıştır. Kurddereliye kimsecikler yardım etmemiştir. Son zamanlarda Kurdderelinin gözleri de görmez olmuştu. Çok acı yazacağım ve biraz sıkılmamız için yazacağım. Kurddereli ahır ömründe öyle bir hale gelmişti ki, içtiği sigarayı bile bulamıyordu ve çok elim olan bu hal karşısında şuradan buradan sigara aldığı görülmüyordu. Fevkalâde izzetinefis sahibi olan bu namdar pehlivan kimseciklere avuç açmadan öldü. Ben, Kurdderelinin son hayatını yakinen tetkik ettim. Balıkesire gitmiştim. Oradan pehlivanlar alarak Türkiye serbest güreş profesyonel şampiyonluğunu vücuda getirecektim. Bu suretle Bandırma, Balıkesir, Akhisar, Manisa ve havalisini dolaştım. Bu sıralarda Balıkesirde Kurddereliyi görmek nasib oldu. Keşki görmeye idim. Kurdderelinin köyü Balıkesire dört beş saat mesafede bir dağ köyüdür. Burası muhacir köyüdür. Deliormandan ve Bulgarların zulmünden kaçıp gelmiş bu, muhacirler, Deliormandaki köylerinin ismini yeni köylerine koymuşlardır. Orada da köylerinin ismi Kurddere imiş...

Kurddereli, tıpkı eski arkadaşları gibi sefil göçtü. Heykell dikilecek bu, Türk babayıtlarının yalnız avuç açmadıkları kaldı. Her ne hal ise işte zavallı Hergeleci de bu halde idi. Koskoca cihan pehlivani Kara Ahmedin ustası olan Hergeleci, benim gençliğimde Ramizde oturuyordu. Arkasında eski ve solmuş deve tüyü renginde saltası vardı. (Arkası var)

Telgraf, Telefon Ve Telsiz Haberleri

Bu sabahki Haberler

Stokholme göre: Almanlar Stalingrad kapılarında

Dış müdafaa hattına hücum başladı

Vişi, 20 (A.A.) — Stokholm'dan alınan haberlere nazaran Alman zırhlı kuvvetleri dün ilk defa olarak Stalingrad şehrinin harici müdafaa hatlarına karşı umumî hücumu geçirmişlerdir. Bu şehir üzerindeki tazyik artmaktadır.

Ruslar Donun çubuk kıyısı üzerinde şiddetle mukavemet göstermektedirler. Almanlar şimalde bazı terakkiler kaydetmişlerdir.

Şehir etrafındaki müdafaa hatları kuvvetlidir. Şehir aynı zamanda mayın tarlaları örtmektedir.

Novorosiski limanı
Londra, 20 (A.A.) — Rusya'da Krasnodar'da Ruslar geri çekilmişlerdir. Bunun üzerine Novorosiski limanına karşı yeni bir tehdit inkişafa başlamıştır.

Mihverciler Stalingrad üzerine yeni kuvvetlerin itirakile yeniden şiddetli hücumlara başlamışlardır.

Dün gece yarısı neşredilen Sovyet tebliği Krasnodarın tahliye edildiğini, Kletskeya, Piatigorskta şiddetli muharebelerin cereyan ettiğini bildirmiştir.

"Daha kuvvetli bir ihraçta Alman müdafaa faası yıkılacaktır,"

Londra dünkü ihracın böyle bir kanaat verdiğini söylüyor

Londra, 20 (A.A.) — Royterin askeri mahfollerden öğrendiğine göre Dieppe etrafında cereyan eden muharebe daha evvelkilerden geniş ölçüde farklı bulunmaktadır. Resmi tebliğde ilk defa olarak tanklardan bahsedilmesi önemli bir mühimdir. Diğer taraftan şimdiye kadar Manş denizi üzerinde bu kadar tazyik görülmemiştir. Bu hareketle güdülen maksadlardan biri Alman müdafaaasını yoklamak, diğeri garba asker çıkarmak için İngilizler tarafından alınan tedbirlerin mahiyetini ölçmek.

Bu muharebede ilk defa Amerikan küt'aları Avrupa'da muharebeye girmişler ve bu hareketlere ilk defa olarak ta savasın Fransızlar itirak etmişlerdir. Bu iki hadise ehemmiyeti haizdir. Bu hareket şunu göstermiştir ki Almanların çok güvendikleri garbdaki müdafaaaları daha şiddetli bir baskın karşısında yıkılacaktır.

İngiliz kayıpları

Berlin, 20 (A.A.) — D. N. B. nin askeri kaynaklardan öğrendiğine göre Dieppe yakınlarında müttefik kuvvetleri çok ağır zayıya uğramışlardır. Mahalli kuvvetler temizlenen yerlerde yüzlerce ölü bulunmuşlardır.

Vişiye göre ihraç hareketi tam bir akamete uğradı

Vişi, 20 (A.A.) — Berlin'den alınan bir haber, Fransa kıyısında ayak basmış olan düşman kuvvetlerinden büyük bir kısmının imha edildiğini bildirmektedir. Harekât tam bir akamete uğramıştır.

Atlantikte bir Alman korsan gemisi

Vaşington, 20 (A.A.) — Kuvvetle silâhlı bir Alman korsan gemisinin Atlantikte dolaşmakta olduğu tesbit edilmiştir.

İngilizlere göre ihraç teşebbüsü nasıl yapıldı?

(Baştarafı 1 inci sayfada)
pılmıştır. Fransız hükümeti, beyan namelerle bu aktının bir istila olmadıktan haberdar edilmiştir.

Londra, 19 (A.A.) — Müsterek hareketler umumî karargâhı şu tebliği neşretmektedir:

Dieppe baskını hakkında, sabah altıda neşrettiğimiz ve Fransızlara radyoda saat6,15 de okuduğumuz sarif tebliğe rağmen, Alman propagandası, hareketin aldığı şekilden başka bir netice çıkarmak imkânı sızlığında bulunduğundan, bu baskının bir istila teşebbüsü olduğunu ve bunun Almanlar tarafından akamete uğratıldığını iddia etmektedir.

Harekâta itirak eden kuvvetlerin külliye kısmının yeniden gemilere bindirilmesi tesbit edilen saatten altı dakika sonra yapılmış ve bu hareket karaya ayak basıldıktan tam dokuz saat sonra sona ermiştir. Karada cereyan eden çarpışmalar esnasında birkaç tank kaybettik. Alınan raporlar muharebenin çok şiddetli olduğuna işaret etmektedir. İnsanca kayıplar her iki tarafa da ağırdır. Ancak bütün kuvvetlerimiz İngiltereye döndükleri vakit tamamiyatçı raporlar neşredilecektir.

Bundan evvelki tebliğde bildirilen 6 topluk bir batarya ile bir mühimmat deposunu tahribinden başka kuvvetlerimiz bir uçak savar bataryasını tahrib etmişlerdir.

Bugün ilk defa olarak karaya tank çıkarma işinde yeni küçük gemiler kullanılmıştır. İngiliz hava kuvvetlerine mensub bütün serviserin uçakları kuvvetli düşman müdafaaasına karşı harekâta bulunmuş ve karaya çıkarmakta olan askerlerimizi desteklemiştir. Geniş mikyasta bir hava muharebesi gelişmiştir. Şimdiye kadar alınan raporlara göre 72 düşman uçağı tahrib edilmiştir. Bu sayıda, gemilerin düştükleri uçak adedi mevcut değildir. 95 uçağımız kaybolmuş fakat 21 av uçağı pilotu kurtulmuştur. Diğer pilotların da kurtulmuş oldukları zannedilmektedir.

Amerikan tebliği
Londra, 19 (A.A.) — Birleşik Amerika ordusu umumî karargâhı tebliği:
Dieppe çevresinde yapılan kombine hareketlere muharib Fransızlara mensub küçük bir müfreze ile birlikte müthassis İngiliz küt'aları, Kanada kuvvetleri ve Birleşik Amerikanın (Ranjers) taburunun bir müfrezesi itirak etmektedir.

Londra, 19 (Radyo) — İngiltere'deki Amerikan ordusu karargâhının tebliği:
Bugünkü harekât esnasında iki Amerikan uçak tebliği Abelvi'de Alman av uçakları alanına bir akın yapmıştır. Görüş şartları gayet iyi idi. Binalarda, şimendifer garlarında büyük yangınlar çıktığı tesbit edilmiştir. Amerikan uçakları hiç zayıt vermeden üstlerine dönmüşlerdir.

Londra 19 (A.A.) — Dieppe çevresinde yapılan akın, Com-mandoslar tarafından yapılmış olan bir akındır. Fakat bu harekâtın

Auchinleck'in tebdii Londrada hayret uyandırdı

Bern, 20 (A.A.) — Neue Zürcher Zeitung gazetesinin Londra muhabirinin bildirdiğine göre Ortasark kuvvetleri başma Auchinleck'in yerine General Alexandre'in getirilmesi Londrada hayret uyandırmıştır.

Ritchie sekizinci ordunun mağlûbiyetinden dolayı şiddetle tenkid edilmiştir.

Auchinleck ise El Alemeinde Almanları durdurmuştu. Şimdi kendisi İskenderiyeyi şiddetle tehdit eden Almanları geri atamadığından dolayı tahtie edilmektedir.

General Alexandre'in Ortasark başkomandanlığına getirilmesi General Wavell tarafından hararetle tavsiye edilmiştir.

Tren biletleri

Ankara 19 (Hususi) — Bundan sonra tren biletlerinin üzerinde fiyat yazılacaktır.

Ihraç yapılan şehri gösterir harita

de yapılmış olan akınların en şiddetlisidir. İngiliz tankları, Kanada küt'aları, Amerikan ve hür Fransız müfrezeleri hareketlere itirak etmişlerdir. Almanların top bataryalarının ve mühimmat depolarının tahrib edilmiş olduğu şimdiden öğrenilmiştir. İngiliz tazyay kuvvetlerinin birçok filoları, Commandosların hareketlerine yardım etmişlerdir.

Britanova, bu akının güpegün düz Fransaya yapılan ilk akın olduğuna işaret etmektedir.

Londra 19 (A.A.) — Dieppe akınına itirak etmiş olan askerlerden bir kısmı, bugün öğleden sonra geri dönmüşlerdir. Maneviyatları yüksektir.

Tahmin ve tefsirler
Ankara 19 (Radyo gazetesini) — İngilizler tarafından Fransanın Dieppe sahillerine yapılan çıkarma hareketi münasebetle ikinci cephe meselesine temas eden müşahideler şu mütealemleri sürmektedirler:

1 — Bugünkü genel durum, ikinci cephenin açılması için en müsaid fırsat ve imkânı arz etmektedir.

2 — Dünyada cereyan eden hadiseler, bu sene artık ikinci cephe açılmayacağı kanaatini uyandırmıştır. Bu kanaat, ani bir baskın yapılması için en mükemmel zemini hazırlamıştır.

3 — Dieppe yapılan çıkarma hareketi, evvelce St. Nazaire ve Boulogne yapılan hareketlerle mukayese edilemez. Dieppe hareketinin stratejik önemi vardır. Almanlar bu mühim noktayı elden çıkarmamak için, buradaki kuvvetlerini takviye etmek mecburiyetindedirler. Buraya gönderilen takviye ise, şark cephesinin yükünü hafifletecektir.

4 — Halen Afrika'ya mühim miktarda kuvvet ve malzeme göndermekte olan Almanlar, Dieppe hareketi neticesinde bu sevkiyatı durdurmak zusunda kâlakacaktır.

5 — Şimdiye kadar, Fransız sahillerine yapılan çıkarma harekâtlarına dair ilk haber daima Almanlar tarafından verilirdi. Halbuki bu son hareketin haberini ilk defa İngilizler vermişlerdir. Bu olay, hareketin başka mahiyette olduğunu gösteren bir delildir.

Hülâsa, Dieppe'te yapılan teşebbüs, büyük ölçüde bir hareketin başlangıcı sayılabilir.

Mısıra büyük bir Amerikan sefer heyeti gönderildi

Nevyork, 19 (A.A.) — Kahire'den gelen telgraflardan bahseden gazeteler, Mısra'ya ondan evvelkilere nisbetle çok büyük sayıda bir Amerikan sefer heyeti gönderildiğine işaret etmektedirler.

Memurlara taksitle kömür verilecek

Ankara, 19 (Hususi) — İktisad Vekâleti, devlet memurları ile devlet iktisadi teşekküllerinde çalışanlara taksitle maden kömürü verilmesi etrafında tetkikler yapmaktadır. Bu tetkiklerin birkaç güne kadar müsbet bir şekilde neticelendirileceği tahmin olunmaktadır.

Akdenizdeki son harekâta İngilizlerin zayıtı

Londra 19 (A.A.) — Amiralik dairesi bildiriyor:

Cairo uçaksavar kruvazörü ile Foresight muhribi Malta Denizi kafilelerine refakat hareketleri sırasında batırılmışlardır. Evvelce kayıpları bildirilen Manchester kruvazörü ile Eagle uçak gemisi bu son tebliğle batıkları kaydedilen gemilerle birlikte İngiliz harp gemilerinin kayıp yekûnunu teşkil etmektedirler. Bu hareketler sırasında en az 66 Mihver uçağı tahrib olunmuştur. İngilizler 8 uçak kaybetmişlerse de bunlardan 4 ünün pilotları sağdır.

Almanlara göre

(Baştarafı 1 inci sayfada)
kütle halinde Fransanın Manş sahilinde Dieppe yakınlarında büyük deniz ve hava kuvvetlerinin himayesinde karaya çıkarılmıştır. Bu çıkarma karaya çıkarılacak başka kuvvetlerin ilk dalgasını teşkil ediyordu. Sahil muhafazasını temin eden Alman kuvvetlerinin hareketi sayesinde, tankların da desteği ile vukubulan bu düşman hareketi ağır ve kanlı kayıplarla akim kalmıştır. Saat 16 danberi küt'a üzerindeki silâhî tek bir düşman kalmamıştır. Bu büyük muvafakiyet tamamile bazı kuvvetler hariç olmak üzere başkomandanlığın ihtiyatlarına müracaata kat'iyen lüzum kalmaksızın elde edilmiştir.

Küt'alarımızdan gelen raporlardan ve esirlerin ifadelelerinden çıkarma hareketinin göyle cereyan ettiği anlaşılmaktadır. Bu ilk çıkarma kafillesi sa-bağleyin açık denizde nakliye gemilerinden 300 ilâ 400 taşıyaktarmakla edilmiş ve 13 ilâ 15 kruvazör ve destroyerin ve keza çok büyük av teşküllerinin himayesi altında saat altıya beş geçiş sahiline varmıştır. Bu ilk kafilenin arkasında ilk ihtiyat kuvvetlerini taşıyan 6 nakliye gemisi ile üç yük gemisi ve daha şimalde 26 nakliye gemilik diğer bir grup bulunuyordu. Her halde bu grup hareket ihtiyatını ve ihraç kuvayii külliyesini teşkil ediyordu. İlk çıkarma kafillesi Dieppe limanı etrafında bir köprübaşı kurmağa muvaffak olur olmaz bu gerideki ihtiyatların karaya çıkarılması kararlaştırılmıştır.

Esirler
Bu köprübaşı kurulamamıştır. Karaya çıkan düşman yakından yapılan muharebeler neticesinde her tarafta darımadaya edilmiş ve denize sürülmüştür. Karaya çıkarılan ve sonra tahrib edilen tanklardan şimdiye kadar 28 tane sayılmıştır. Bütün dayanak noktaları değerli sahil garnizonu tarafından tutulmuştur. 60 i Kanada subay olmak üzere Almanların eline 1500 esir düşmüştür. Düşmanın uğradığı kanlı kayıplar çok yüksektir.

Topçunun ateşi ile 3 torpido muhribi ve 2 torpido ve 2 nakliye gemisi batırılmıştır. Alman hava kuvvetleri 83 düşman tazyayesi düşürmüş, hususi olarak yapılmış 2 nakliye gemisi ile bir hücum botunu batırılmış ve bomba isabetleri ile 5 kruvazör veya büyük torpido muhribi ile iki nakliye gemisini ağır hasara uğratmıştır.

Düşman ancak siyasi maksadlarla ve hiç bir askeri hedefi olmayan bir çıkarma teşebbüsünde bir yıldırım mağlûbiyetine uğramıştır.

Batıdaki Alman muhafızları, bu amatör hareketine lâyik olan cevabı vermişlerdir. Alman muhafızları yüzlerce meydan muharebesinde bayraklarına zafere takmış olan bir ordunun sükkun ve kuvveti ile bu düşmanın diğer bütün teşebbüslerini de bekliyor.

Berlin, 19 (A.A.) — D. N. B. Dieppe yakınlarında Fransa kıyısına kütle halinde İngilizlerin yaptıkları asker çıkarma teşebbüsü müte-cavizlerin tam bir muvaffakiyetliliklerle neticelenmiştir. Bugün İkin dendenberi Avrupa küt'asında Amerikan olsun, İngiliz olsun, Kanadalı olsun. Hiçbir düşman askeri kalmamıştır. Alınan son haberlere göre bin esir alınmıştır. Mütejavizlerin uğradıkları kanlı vaziyet ile malzeme ka-

Yedek subay okulu alayına törenle sancak verilecek

Ankara 19 (Hususi) — Ye-

dek subay okulu alayına sancak verme münasebetile önümüzdeki Cumartesi günü mekteb konu-tanlığı bir tören tertib etmiştir.

Törene İstiklâl marşı ile başlanacak, alay komutanı Rıza Yurcan bir hitabede bulunacaktır. Merasimi bir geçid resmi takiledecektir.

Brezilyada Almanlar aleyhine nümayişler devam ediyor

Rio De Janeiro, 19 (A.A.) —

Rio De Janeiro'nun bazı mahallelerinde hadiseler olmuştur. Brezilya vapurlarının torpillenmesi üzerine galeyen eden halk Almanlar tarafından işlenen birkaç bara tecavüz etmiştir. Sokaklarda galeyen devam ediyor. Üniversite talebesi mihver aleyhinde nümayiş yapmış ve mihver tebaasına aid ticaret evlerinin kapatılmasını istemiştir. Mihver tebaasına aid binaların çoğu polis muhafazası altına alınmıştır.

Reisicumhuran sözleri
Londra, 19 (A.A.) — Brezilya-

da mihver aleyhinde kızgınlık devam etmektedir. Rio De Janeiro'da dün polis bir İtalyan binasına hücum eden binden fazla insana karşı hava kurşun sıkılmıştır.

Reisicumhur Vargas «Mihver bu hareketlerinden dolayı cezalandırılacaktır» demiştir.

Rio De Janeiro, 19 (A.A.) — Bugün halk yeniden 5 Brezilya gemisinin torpillenmesi üzerine hükümet merkezile diğer büyük şehirlerde mihver binalarile bürolarına hücum etmiştir.

Ticaret Vekilinin Bursa tetkikleri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)
hüratı arasında şehrimize gelmiştir. Vali, Frit müfettişi, belediye, Halkevi, Ticaret odası ve Sanayi Birlikleri reisleri Vekili Mudanyadan karışmışlardır.

Öğle yemeğini Çelikpalastayiyen Vekil müteakiben Merinos, İpekiş fabrikalarile, şehrin ek-mek ihtiyacını temin eden un değirmenini, buğday mübayaayyerlerini, hububat depolarını ayrı ayrı gezerek tetkikatta bulunmuştur. Müteakiben belediyede ticaret ve sanayi erbabi mümessillerini kabul eden Ticaret Vekili kendilerile uzun müddet görüşmüştür. Saatlerce devam eden bu konuşmada bilhassa koca, kömür, ipik, demir, ve pota gibi muhtelif mevzular üzerinde görüşülmüştür.

Fabrikatörler bu seneki koza mahsulünün kooperatifler birliği tarafından satın alındığını, kendilerinin iş yapamadıklarını ileri sürmüşler kooperatifçe alınmış olan bu kozaları münasib görülecek bir fiatla kendilerine satması ricaında bulunmuşlardır. Gene fabrikatörlerle demirci esnafı maden kömürüne olan ihtiyattan bahisle kıy gelmeden evvel bu maddenin süratle temin edilmesi talebinde bulunmuşlardır.

Bütün bu dilekleri ayrı ayrı not eden Ticaret Vekili alâkadarlara lâzmgelen tatmin kâr cevablarında bulunduktan sonra hükümetin hububat ve gıda maddeleri üzerindeki son kararını, dan çok etraflı bir şekilde bahsetmiş hazıruna doğrulukta ayrıl-mamalarını bilhassa işaret ederek cümlelenizi sevgi ile selâmlarım. Dedikten sonra ayrılmışlardır.

Akşam Vekilin şerefine bir C. H. P. tarafından ziyafet verilmiştir.

yiplerini şimdiden tahmin etmek imkânsızdır.

Berlin, 19 (A.A.) — İngilizler tarafından Manchdakil Fransız kıyısına yapılan asker çıkarma hareketinin püskürtülmesine Alman deniz harp teşkülleri de başarı ile itirak etmişlerdir.

Berlin, 19 (A.A.) — Resmi tebliğ: 17/18 Ağustos gecesi Manch denizinde fazla sayıda İngiliz muhriblerle süratli top çekerek birçok defaklar, ileri karakol gemilerinin refakatinde bulunan bir Alman kafilisine neticesiz taarruzlar yapılmış kısmen 150 metre mesafe içinde yapılan deniz çarpışması esnasında Alman kuvvetleri iki düşman gemisini yok etmişlerdir. Ağır hasara uğrayan diğer iki İngiliz gemisine de kaybolmuş nazarete bakılabılır. Alman kafillesi zarara uğramaksızın gideceği limana ulaşmıştır.

Berlin, 19 (A.A.) — D. N. B. ajanların, İngilizlerin bu sabah şafakla Manş kıyısında karaya asker çıkarma teşebbüsü ile alâkâk olarak aldığı tamamiyatçı haberlere göre, İngiliz hücumu, Dieppe şehrinin doğusunda ve batısında geniş bir cephe üzerinde yapılmıştır.

Tebliğlere göre doğuda vaziyet

(Baştarafı 1 inci sayfada)
nuba doğru baskın hareketlerini ilerletmektedirler.

Hava kuvvetleri yeniden Karadeniz Rus limanlarına taarruz etmişler, 4 sahil muhafaza gemisi batırılmış, bir Sovyet muhribile 6 taşıt gemisi ve 8 kıyı nakil vasıtasını ağır hasara uğratmışlardır.

Don büyük dirseğindeki temizleme hareketleri sırasında dağınk düşman kuvvetleri yok edilmiştir.

Voronej çevresinde zayıf mevzii çarpışmalar olmuştur. Başarı ile bitirilen şiddetli savaşlar esnasında, düşman, 11/17 Ağustos tarihleri arasında 2561 esir vermiş, 501 tank, 31 top ve 250 mitralyöz ve mayın atıcı kaybetmiştir. Birçok defalar toplu kuvvetlerle yapılan Sovyet taarruzları sonundaki düşman kayıpları olağanüstü bir yükseklik göstermektedir.

Düşman Volkof üzerinde H-men gölünün çubuk doğusunda boş yere mevzii taarruzlar yapmıştır.

Moskov 19 (A.A.) — Sovyet tebliği ekinde bildirildiğine göre, Sovyet küt'aları Kletskeyanın doğu çubunda yeniden başka mevzilere çekilmişlerdir. Ric'at Alman tanklarile Alman makinelî piyadesine karşı yapılan kanlı bir savaşın sonra olmuş ve bu savaş esnasında düşmanın 10 tankı tahrib edilmiş, 800 Alman öldürülmüştür. Bu cephenin başka bir kesiminde 700 Mihver askeri daha telef olmuştur. Kotelnikovonun doğu şimalinde düşman hücumuna gögüş veren Sovyet küt'aları bir kasabada 600 düşman öldürmüşlerdir.

Sovyet küt'aları Almanların Kubanı aştkları Krasnodar bölgesinde karşı hücumu geçirmişlerdir. Voronejin çubunda yeniden şiddetli sokak muharebeleri olmuştur. Bir miktar Alman esir edilmiştir.

Moskova 19 (A.A.) — Rus tebliğinde bildirildiğine göre Cuma gecesi Rus bomba uçakları Dantzig, Koenigsberg ve Tilsitt şehirlerini muvaffakiyetle bombardıman etmişlerdir.

Moskova 19 (A.A.) — Rus tebliğine yapılan bir ekte bildirildiğine göre Grözby petrol sahaları için tehlike gitgide artmaktadır. Ek, petrol sahalarının 240 kilometre şimal batısında, Pyatigorsk çevresinde Rusların geri çekildiklerini bildirmektedir. Almanlar bu bölgeye yeni takviye küt'aları göndermektedirler.

İtalyanın nüfusu
Roma, 19 (A.A.) — Neşredilen resmi bir istatistiğe göre, bu harbe ilhak edilen topraklar hariç olmak üzere geçen 31 Temmuz tarihinde ana yardım nüfus sayısı topyeküm 45.541 kişiyi yükselmiş bulunuyor.

HASAN VE NESRİN KOLONİYALARI YAPILIYOR

Nefaseti cihan değer 90 derece Hasan ve 75 derece Nesrin Limon çiçekleri kolonyaları bir müddettenberi yapılmamakta ve Hasan kolonyalarını sevenler üzülmekte idi. Büyük fedakârlıklarla bir miktar Esans elde edildiğinden pek yakın bir zamanda bu nefis kolonyalar yapılacaktır. Hasan deposu yeni adresi: Bahçekapı Nimet Abla gişesi yanında.

Asyanın içyüzü

(Baş tarafı 3/1 de)

Hind Hindistanın baş şehri olur, Konaşmalarından mühimleri sonraları Hariljen ismindeki gazetesinde neşre diller. Böylelikle hiçbir kelime israf edilmiş olmaz. Bütün dünya insanlarla geniş muhaberesi vardır. Yorgunluğunu banyoda giderir. Yatmadan önce gayet sıcak suda kırk dakika kalır, ve ekseriya da banyoda okur.

Pazartesi günleri suskunluk gündür. Ne kadar mühim hâdise, iş olur sa olsun imkânı yok ağzını açıp tek bir kelime söylemez. Şimdiki meşgalesi, kongrenin icraat komitesi içtimaları hariç, daha fazla köyçülüğe inhlir etmektedir. Gayesi şudur: Köyü canlandırarak şehrin ağına düşürmemek, ve şehirlerin boyunduruğuna sokmamaktır. Köy iktisadiyatı ve yükselemleri için beş madde de bir programı vardır. 1 — Yerli dokumacılığı teşvik. 2 — Köy tahsilini mecburi kılmak. 3 — Sağlık durumunu düzeltmek. 4 — El sürülmezleri cemaat içinde kaynaştırmak. 5 — Hepsinden en mühim mi köy endüstrisini canlandırmak ta Gandhi meselâ vatandaşlarını, ölü inek ve öküzlerden gübre vesaire elde etmeğe alıştırmaya çalışmaktır. Halbuki Hindistanda öküz mukaddes sayılır, Mahatma, tabii ölümlü olan hayvanlardan istifade edilmesi yolunda köylüyü kandırma uğraşmaktadır. Gandhi'nin pek az paraya ihtiyacı vardır. Ailesini de düşünmek mecburiyetinde değildir. Zira bütün çabası «lanne» lardan çıkmaktadır. Mücerred manada iktisadla zerrece alakası yoktur. Meselâ bir keresinde bir sosyalist arkadaşına şahsî mülkiyete ve mülkiyetini andığını söylemiş, fikrini de şöylece hülasa etmiştir: «Meselâ, bir değirmen satın alırım. İşçilerime bol ücret veririm. İşte böylece sosyalizm vücud gelmiş olur.»

Samimi dostları onu Babu diye çağırırlar. Bu «Baba» anlamına gelir. Sıhhati umumiyetle iyidir. Yalnız ara sıra Tansiyon yükseliğinden şikâyet eder. Bünyesi sanki lâstikten yapılmıştır. Resimlerdeki gibi zaif, nahif değildir. Hususi doktoru ve Hindistanın en iyi doktorlarından biri olan Ray Gandhi'yi «Şahane bir surette normal bir insan» diye tavsif etmekte beraber, Gandhi normal insanın yapamayacağı şeylerin baktından da gelebilirdi. Meselâ 25 dakika uyuyacağı der, gözlerini kapayamaz uykuya dalar ve tam 25 dakikanın sonunda hemen uyanır. Bir keresinde Nehrunun babasının cenazesinden otomobil ile dönmekte olan Gandhi arabada yurken bir kazaya uğramış otomobil devrilmiş kendisi de yolun kenarına fırlamıştı. Dostları büyük bir endişe ile efendilerinin yanına vardıkları zaman kendisini hâlâ mışıl uyuyor bulmuşlardı. Doktorlardan çok istifade etmekte beraber, bugünkü tıbban nefret eder, ve tıbbî imnî kara efsunun teksif edilmiş lübbü diye vasıflandırır. İnatsızla bugün tıbbî ilmi verem ve efrenci hastalıkların artmasına sebep olmuştur. Hal tercümesinde kendi icadı olan «Toprak tedavisinin inkıbazı iyi geleceğine dair sayıalarca yazmıştır. Hülasası şudur. İnkıbazdan kurtulmak istiyenlerin karınlarına çamur ve pislikle doldurulmuş bir kuşak bağlamalıdır.

Gandhi sandığı gibi ciddi, durgun bir insan değildir. Aksine gülmeği sever. Konuşurken kâh kâh atar ve neş'elî sözler söyler. Bir keresinde bir arkadaşına, vaktime intihara karar vermiş olduğun, fakat sırf bu neş'elî huyu yüzünden bu vartayı atlattığını söylemiştir.

Gandhi'nin karısı kısa boylu, toparlak şen şakrak bir kadındır. Kasurbo'nun en büyük meziyeti tam bir sadakatle kocasının izinden yürümektir. Gandhi, dünyada hiçbir kadının, karısı kadar kendisini heyecana düşürmediğini söyler. Dört oğlu ve birçok torunları olan Mahatma oğullarına istediği gibi daha iyi, daha üstün bir tahsil veremediğinden dolayı kendi kenisini tenkid eder. Oğullarından birisi haylaz çıkmış, diğer ikisi gazetecilikte büyük bir şöhret, bir isim olmuşlardır.

Dördüncü oğlu da Maveraş Başvekilinin kızı ile evlenmiştir. Bu da, umumî efkârda büyük bir akis, heyecan uyandırmıştır. Zira Gandhiler Başvekilin ailesi gibi bir Brahman sınıfından değillerdir.

Gandhi'nin garib hasletleri arasında en önde geleni basitliği, günlük süzlüğüdür. Evine gelen hristiyan bir misafirin kırk su ile dolu leğeni ni bizzat boşalttığı, cenubi Afrika, da hapishanede iken abdesthaneleri temizlediği çok kereler vakidir. Çamaşır yıkamasını, kola yapmasını, kendi kendine saçlarını kesmesini öğrenmiştir. Bir keresinde de bir tasyonda bir İngilizin onu hamal sanarak eşyasını kendisine verdiğini ve Gandhi'nin de hiç ses çıkarmadan bavulları ta otele kadar götürdüğü pek meşhurdur.

Kırk senedenberi hiçbir cinsi mü nasebatta bulunmadığı halde kadınlardan ve onlarla şakalaşmaktan hoşlanır. Müthiş ve ince zekât vardır. Karşındakini sözleri, hal ve tavriyle kandırabilecek kadar da şeytan üyüdür. Siyasi duyguları pek keskindir. Münich anlaşmasını «Şerefsiz bir sulh» diye vasıflandırmış, ve bu anlaşmanın sulha yarayacağını şüphe etmiştir ki, olaylar bugün kendisini haklı çıkarmış bulunmaktadır. Gandhi zemin ve zamana uymasını pek becerir, saçma sapan konuşmasını, dedi kodu yapmasını, şakalarda bulunmasını pek iyi bildiği gibi labında da, derhal ciddi mevzulara dönüp münakaşalarda bulunur. Mahatma'nın en büyük kudret, nüfuz kaynakları, dan biri de Hindistanı karış karış tanımasıdır. Hindistanda 700.000 köy vardır ve Gandhi bunlardan binlercesini gidip görmüştür. Seyahatlerini ekseriya üçüncü sınıf vagonlarda ve yaya olarak yapar. Gandhi en fazla çocukları temiz, açık havayı, gülmeyi, dostlarını ve hakikati sever. En nefret ettiği şey de yalandır. Öz samimiyeti, hakikat sevgisi o kadar büyüktür ki, başkalarını da bu imanla aşlar. Bundan dolayı da kimsenin ona yalan söyleyemediği bütün Hindistanda şöhret bulmuştur.

Ibrahim Hoyi

Tevzi işleri ofise ve birliklere bırakıldı

Ticaret Vekillikinin son bir emriyle eski işe teşkilâtınca idare edilen her nevi maddelerin tevzi işleri yeni belediye teşkilâtına alâkadar ofislere ve birliklere devredilmiştir. Bu cümleden olarak vilâyet emrine verilmiş olan otomobil lâstikleri, lâstik tevziat birliğine, benzin, mazot ve gaz yağı gibi maddeler de petrol ofisine devredilecektir. Birlik müesseseleri dünden Kibaren vilâyete ve belediye işe teşkilâtına mü racaat ederek devir muamelelerini yaptırmaktadırlar. Belediye işe teşkilâtı badema münhasıran karne tevzi işleriyle meşgul olacaktır. Bu suretle belediyenin işe işlerindeki ağır ve mütakâsif vazifeleri de tahfif edilmiş olmaktadır.

Diğer taraftan, belediye daimi emcimen, eski fiat mürakabe komisyonundan devredilen işlerin teklif ve infazına devam etmektedir. Şimdiye kadar yapılan 50 yi mütecevaz ihtikâr iddiasına aid ihbar ve mü racaatları alâkadar makamların da fikirlerini almak suretile incelemektedir.

RADYO

PERŞEMBE, 20/8/1942

7.30: Saat ayarı, 7.32: Vücudumuzu güçlendirim, 7.40: Ajans haberleri, 7.55: Karışık program (Pl.), 8.20: Evin saati, 12.30: Saat ayarı, 12.35: İsfahan makamından şarkılar, 12.45: Ajans haberleri, 13: Şarkı ve türküler, 18: Saat ayarı, 18.03: Çifte fasıl, 19. (Dış politika icmalı), 19.15: Dans müziği (Pl.), 19.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45: Yurdдан sesler, 20.15: Radyo gazetesi, 20.45: Saz eserleri, 21: Ziraat takvimi, 21.10: Şarkı ve türküler, 21.30: (Kah, ramanlar saati), 21.45: Senfonik program (Pl.), 22.30: Saat ayarı, ajans haberleri ve borsalar.

SÜMER BANK

DERİ ve KUNDURA SANAYİ MÜESSESİNİN:

İŞÇİ ALINACAKTIR

- 1 — Müessesemizin Deri ve Kundura Fabrikalarına daimi
  - 2 — Verilecek ücret işçinin kabiliyeti ve kudretine göre günde 120 kuruştan başlar, bu ücretten başka fevkalâde zamanlara mahsus % 25 zam ödenecek ayrıca öğle yemeği ve iş elbisesi verilecektir.
- Arzu edenlerin 24 Ağustos Pazartesi gününden 8 Eylül Salı gününe kadar hergün ve 10 Eylül'den 19 Eylül'e kadar Salı ve Çarşamba günleri Çarşıkapıda İstanbul Ayakkabıcılar kooperatifi merkezinde Fabrikamız mümessili Sinoplu Mehmet'e müracaat etmeleri ilân olunur.

Yapı ve imar işleri ilânı Nafia Vekâletinden:

- 1 — Eksiltmeye konulan iş: İstanbulda Beyazıdda Zeynep Hanım köskü yerinde yapılacak Fen ve Edebiyat Fakülteleri birinci kısım inşaatıdır. Kesif bedeli «749 799» lira «50» kuruştur
  - 2 — Eksiltme 1/9/942 Cuma günü saat 11 de Nafia Vekâleti yapı ve imar işleri eksiltme komisyonu odasında kapalı usulle yapılacaktır.
  - 3 — Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri evrak «37,50» otuz yedi lira elli kuruş bedel mukabilinde yapı ve imar işleri reisliğinden alınabilir.
  - 4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin usulü dairesinde «33741,98» otuz üç bin yedi yüz kırk bir lira doksan sekiz kuruşluk muvakkat teminat vermeleri ve Nafia Vekâletinden bu iş için alınmış ehliyet vesikası ibraz etmeleri lâzımdır.
- İşbu vesikayı almak için isteklilerin eksiltme tarihinden en az tatil günleri hariç üç gün evvel bir istida ile Nafia Vekâletine müracaat etmeleri ve dilekçelerine en az bir kalemde bu işe benzer «400,00» liralık bir iş yaptığını dair işi yaptırarak alınmış vesika rapetmelerini muktazdır.
- 5 — İstekliler teklif mektublarını ihale günü olan 4/9/942 Cuma günü saat 10 a kadar makbuz mukabilinde ek, siltme komisyonu reisliğine vermeleri lâzımdır.
- Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. «6757» «8893»

Nafia vekâleti Tire su işleri 20 inci şube müdürlüğünden:

- Küçük Menderes ana yatağının Km. 11 + 229 — 14 + 410 arasında a. çıkacak rigol klavuz kanalı hafriyat inşaatı kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.
- 1 — Eksiltme 25/8/1942 Salı günü saat 16 da Tirede su işleri yirminci şube müdürlüğü dairesinde eksiltme komisyonunca yapılacaktır.
  - 2 — Bu işin muhammen bedeli 20094.87 ve muvakkat teminatı 1507.12 liradır.
  - 3 — Bu işe aid şartname ve projelerine sair evrakı İzmirde nafia ve Tire, de su işleri yirminci şube müdürlüklerinde görülebilir.
  - 4 — Eksiltmeye girmek isteyenler 2490 sayılı kanunun hükümlerine göre hazırlayacakları vesikâle eksiltme tarihinden üç gün evvel Tirede su işleri 20 inci şube müdürlüğüne yazılı ile müracaatla ehliyet vesikası almaları şarttır.
  - 5 — Eksiltmeye girecekler teklif zarflarını 2490 sayılı kanun ve eksiltme şartnamesinin tarifi dairesinde hazırlayarak eksiltmenin yapılacağı saatten bir saat evvel Tirede su işleri 20 inci şube müdürlüğü eksiltme komisyonu, na makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.
- Postada olan gecikmeler kabul olunmaz. «4592» «8613»

Sümer Bank iplik ve dokuma fabrikaları müesseseleri Defterdar fabrikasından:

10 ton hurda suvat parçası 21.8.942 Cuma günü saat 15 de Defterdardaki fabrika binasında açık artırma ile satılacaktır. İsteklilerin fabrika idaresine müracaatı. (8822)

Beyoğlu yerli askerlik şubesinden:

Yd. istihkâm Teşm. Haysı Tokatlıgil «27434» ün acele şubemize müracaatı. «853,8946»

Yeni neşriyat

KÖYE DOĞRU — Bütün köy meselelerinden bahseden ve 15 günde bir çıkan Köye Doğru mecmuasının 52 inel sayısı bugün çıkmıştır. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

MİLLİYETİN FELSEFESİ VE TÜRK LERDE ULUSAL İNANÇ — İçinde 26 Türk müfekkiri yazmış, vardır. Mü kaddemesi İzzet'in Mele tarafından yapılmıştır. Fiyatı 75 kuruştur.

Bezoek Yoksullara Yardım Kurumu kongresi
Bezoek Yoksullara Yardım Kurumundan:
Kurumumuzca 5 Eylül 942 Cumartesi günü ve gecesi büyük ve çok emlenceli bir sünnet düğünü tertib edilmiştir.

Fakirler meccanen ve hali müsaid olanlar (10) lira ücret mukabilinde sünnet ettirilceğinden çocuklarını kaydetmek isteyenlerin Bezoekda C. H. P. kaza merkezinde Bezoek - Yalılık beşinci Dağıtma Birliği odasında bulundurlan hususi memurlara ve A. Hisarlı ile Paşabahçe şubemiz merkezlerine müracaatları.

Dr. İbrahim Denker

Balıda Hastanesi Dahiliye Müt. hasası. Her gün saat 15 ten sonra Beyoğlu - Ağaçam. Sakızağacı caddesi Çöplükçe sokak No. 13
Telefon: 42468.

Saç bakımı güzelliğin en birinci şartıdır.

PETROL NİZAM

Her eczanede satılır

DERMOJEN

YANIK, ÇATLAK, EKZEMA ve CİLD YARALARINA fevkalâde iyi gelir. Derinin tazelenmesine ve yenilenmesine hizmet eder.

HER ECZANEDE BULUNUR.

HASIR KOLTUK

ve mobilyanızla dış budak ağacı, cıvadan bahçe koltuklarınıza Her yerden ucuz İstanbulda Rıza Paşa yolunda 66 No. AHMET FEVZİ'nin Asrı Mobilya Mağazasından alınır.

PARA PARAYI ÇEKER

T. İŞ BANKASI K. TASARRUF HESABLARI

2 İkinci sınıfın Kesidesine ayrılan İkramiyeler:

1 adet 1000 liralık
1 » 500 »
2 » 250 »
14 » 100 »
10 » 50 »
40 » 25 »
60 » 10 »

Antakya 5 sayılı J. Er. Okul. Alayı satınalma komisyonundan:

Cinsi	Miktarı Kilo	Tutarı Lira K.	Teminatı Lira K.	Miktarı	Tarihi	İhale günü	Saatı
Koyun eti	45000	54000 00	4050 00	24.8.942	Pazartesi	11	
Sığır eti	45000	22500 00	1687 50	24.8.942	Pazartesi	11	
Bulgur	45000	9900 00	742 50	25.8.942	Salı	17	
Kuru fasulye	45000	12600 00	945 00	25.8.942	Salı	17	
Nohut	45000	8550 00	641 25	25.8.942	Salı	17	
Mercimek	45000	9450 00	708 75	26.8.942	Çarşamba	11	
Pirinç	108000	41040 00	3078 00	26.8.942	Çarşamba	11	
Sade yağ	36000	81000 00	6075 00	26.8.942	Çarşamba	17	
Bezay peynir	5000	5750 00	341 25	26.8.942	Çarşamba	17	
Yemeklik o.	576000	9792 00	734 40	27.8.942	Perşembe	11	
Saman	108000	5400 00	405 00	27.8.942	Perşembe	11	
Sabun	8640	6998 40	524 88	27.8.942	Perşembe	17	

- 1 — Yukarıda cins ve miktarı yazılı on iki kalem erzakın kapalı zarfla ihale günü olan 22.7.942 Çarşamba günü talih çımadığından ihazlarında yazılı gün ve saatlerde kapalı zarf usulle ihalesi yeniden alay karargâhında yapılacaktır.
- 2 — Tahmin tutarları ve muvakkat teminat miktarları ile eksiltmenin gün ve saatleri ihazlarında gösterilmiştir. Şartnameler her gün komisyonda görülebilir.
- 3 — İsteklilerin ihale günü ve saatinden bir saat evveline kadar teklif mektublarını komisyonuna vermeleri lâzımdır. «8233»

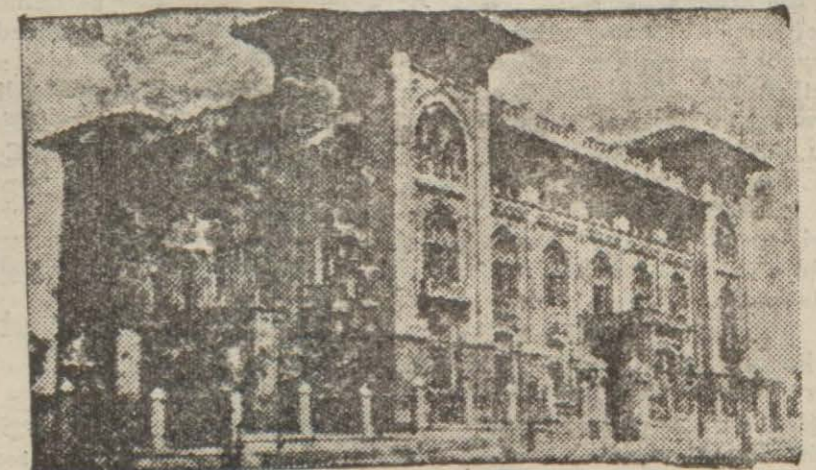
Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk Lirası

Şube ve ajans adedi: 265

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri

PARA BIRIKTIRENLERE 28.800 LİRA İKRAMIYE VERİYOR

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plana göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 Aded 1000 Liralık	4,000 Lira
4 » 500 »	2,000 »
4 » 250 »	1,000 »
40 » 100 »	4,000 »
100 » 50 »	5,000 »
120 » 40 »	4,800 »
160 » 20 »	3,200 »

Dikkat: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasıyla verilecektir. Kur'alar senede 4 defa, 11 Mart, 11 Haziran, 11 Eylül, 11 Birinci kanun tarihlerinde çekilecektir.

Son Posta Matbaası: Neşriyat Müdürü: M. Sami Karayel

SAHİBİ: A. Ekrem UŞAKLIGİL